

AI i kommunerne

/ side 22-32

"Store ambitioner bag de nye IT-serviceorganisationer i Økonomiaftalen

/ side 6

Aarhus Kommune tager mange små skridt i retning af mere digital handlefrihed

/ side 18

KOMBIT samarbejder med Rødovre om effektivisering af IT-porteføljen

/ side 32

Kommunale IT- og Digitaliseringsansvarlige

Er jeres ledelse klædt på til *fremtidens* kommune?

Kommunens topledelse skal træffe mange beslutninger – hurtigt, sikkert og med et godt overblik. Samtidig stiger behovet for transparente processer, effektiv sagsbehandling og fleksibilitet i arbejdet.

Med F2 Ledelsesbetjening får I et digitalt styringsværktøj, der binder borgmester, direktion, sekretariat og sagsbehandlere sammen – direkte fra mobil eller tablet. Løsningen er allerede i brug hos over 100 danske myndigheder, herunder København, Aarhus og snart Aalborg Kommune.

Løsningen fungerer uafhængigt af jeres ESDH-plattform og er køreklar på kun 6-8 uger.

Mød os på
Digitaliseringsmessen
den 24. september
og hør mere
– stand B45 i Hal C

Kontakt Dorthe for at høre mere

Dorthe Svendsen Møller
Head of Local Government Solutions
Tlf: 50 81 03 36
dsm@cbrain.com

CBRAIN

Flere spørgsmål end svar om nye it-serviceorganisationer

Hen over sommeren er der ikke sket meget vedr. opfølgning på Økonomiaftale 2026 og oprettelsen af de fire-fem it-serviceorganisationer. Ifølge aftalens ordlyd mellem Finansministeriet og KL skal driften af serverinfrastruktur og netværksinfrastruktur samles i fire-fem it-serviceorganisationer senest ved udgangen af 2027. Der er afsat 195 mio. kr. til opgaven og oprettet en lånepulje.

Det er en bunden opgave, der skal løses i de kommende 16 måneder. Men der dukker en række spørgsmål op, som der ikke findes svar på her og nu. Der er en række uafklarede forhold før vi når frem til etableringen af servicecentre. Det minder om en matematikopgave, hvor du kender facit, men du skal konstruere ligningen – via mellemregninger for at finde den rette løsning. Og så dog. Vi kender faktisk heller ikke rigtig det præcise facit. Jeg har lige nu et billede af, at der skal udarbejdes tre delanalyser, som vil få betydning for kommunal IT i fremtiden. Hele den kommunale sektors beslutningsapparat vil blive involveret. Og interessen er da også stor fra nærmest alle sider.

Delanalyser

Den første delanalyse, er en analyse af status/situationen for kommunal IT i kommunerne lige nu. Et AS-IS billede, der siger noget om ligheder og forskelligheder. Hvad skal vi tage højde for i etableringen af centre.

Den anden delanalyse, som også er interessant, handler om selskabskonstruktion. Her kan det blive relevant at afklare hvilke principper, der skal gøres gældende. Skal de fire-fem centre drives efter de samme principper eller skal hvert center kunne vælge sine egne principper? Skal der være et moderselskab og fire regionale centre (filialer), der rapporterer ind dertil? Eller skal der etableres ligestillede selskaber, der drives selvstændigt? Skal det være aktieselskaber eller paragraf 60 selskaber? Det bliver også væsentligt at afklare hen over efteråret. Selskabskonstruktionerne har også betydning for governance.

Den tredje delanalyse, er nok den der fylder mest for mit vedkommende. Delanalysen handler om "mål billedet". Altså facit. Hvad er det vi skal stå med ved udgangen af 2027? Og hvordan kommer vi derhen?

Det, der i Økonomiaftalen kaldes for "ambitioner" – og som ikke er besluttet endnu, er ligeledes særdeles spændende. Altså det

der i aftalen er beskrevet som "At parterne (Finansministeriet og KL) har en ambition om, at enhederne (de fire-fem nye driftscentre) gradvist overtager brugerstyring og monitorering af slutbrugerudstyr frem mod 2030, samt servicedesk og support". Det er vigtigt at sige, at det ikke er besluttet, men en ambition. Vi gør nok klokt i at indtænke, at det kan blive en realitet. Selvom det er noget vanskeligt for mig at se, at det giver mening at samle supporten for så mange kommuners mange tusinde brugere et stykke væk fra kommunen. Vi må tage et skridt ad gangen. Opgaverne, der er aftalt skal flyttes fra de enkelte kommuner til driftscentre frem mod 2027, er vigtige og væsentlige og kræver specialister. Men de fylder som sagt ikke helt så meget som servicedesk og support. Netværks- og serverdrift er services kommunerne kan købe i dag. Og det er der flere eksempler på. Der er også gode eksempler på kommunale samarbejder om netop disse services. Omvendt er de services, der ligger tæt på brugerne helt anderledes komplekse organisatorisk og afspejler større forskelle mellem kommunerne. Det er vigtigt for mig at påpege, at kommunernes it-afdelinger vil få brug for mange netværksfolk i fremtiden. Kommunerne har i kraft af deres størrelse enorme antal lokationer, som kalder på lokal support, fordi hvis en lokation er nede kan der ikke arbejdes. Og fjernsupport er i reglen forbundet med ventetid og manglende lokalkendskab. Så der kommer en række udfordringer alt efter hvor langt ind i stakken af opgaver, man ønsker at gå. Afhængigt af, hvor snittet lægges, vil der ligeledes blive behov for serverfolk. Der er ikke tale om – heller ikke i "ambitionen" – at kommunerne skal harmonisere på applikationsniveau. Kommunerne vil altså fortsat have forskellige applikationer og dermed behov for lokale server-kompetencer. Jeg kan ikke udstede en statsgaranti, men jeg har mere end vanskeligt ved at forestille mig, at behovet for dygtige it-medarbejdere i kommunerne falder

Digitaliseringsmesse med magisk middelmådighed

Programmet til årets digitaliseringsmesse er proppet med spændende oplæg og debat om alt fra AI og digital suverænitæt til kommunal basis-it-drift. Du kan også møde ekspert i adfærdsdesign Morten Münster, der opfordrer os til at omfavne middelmådighedens potentiale. Vær med til Danmarks vigtigste begivenhed for offentlig digitalisering d. 25. september i Odense Congress Center.

Digitaliseringsmessen bliver afholdt af KL i samarbejde med KITA og Borger-service Danmark. Den tiltrækker årligt ca. 1.800 deltagere fra kommuner, regioner, stat og leverandørmarkedet. På messen er der garanti for både strategiske perspektiver på dansk digitalisering og hands-on-effektive kommune-løsninger.

–"På årets digitaliseringsmesse kan du både opleve leverandører og kommuner vise succesfulde løsninger og få indblik i de politiske krav og digitale dagsordener, som kommunerne skal løfte i fællesskab de kommende år: Fra fælles it-drift og kunstig intelligens i kernevelfærden til cybersikkerhed i en verden præget af geopolitiske spændinger," fortæller Frederik Nordentoft Andersen, der er kontorchef i Center for Digitalisering & Teknologi i KL.

Fra Big Tech til lokale løsninger

På Digitaliseringsmessen 2025 kan du blandt andet:

- Deltage i åbningsdebatten: Big Tech og lille DK: Kan vi sige farvel til Silicon Valley uden at gå i sort?
- Se lanceringen af Teknologiradaren 2025
- Få alt om AI – fra lovgivning og lokale løsninger til storskala AI i Danmark
- Bliv skarpere på, hvordan vi styrker kommunernes cybersikkerhed
- Møde 100+ udstillere og se de nyeste muligheder på netop dit område

Det utrolige potentiale i middelmådighed

Messen har et skarpt program på alle scener – uden at gå på kompromis med underholdningen. Du kan blandt andet opleve ekspert i adfærdsdesign Morten Münster, der dykker ned i vores vaner

i foredraget: "Afdelingen for magisk tænkning – og det utrolige potentiale i middelmådighed". Foredraget bærer samme titel som hans kommende bog, der udkommer lige inden messen. I foredraget vil Morten Münster vise, hvorfor vores besættelse af at være ekstraordinær holder os tilbage fra at skabe effektive forandringer. I oplægget finder du blandt andet ud af:

- Hvordan man skaber nye vaner, der varer ved
- Hvorfor selvbedrag holder os tilbage fra at skabe effektive forandringer
- Hvorfor folk insisterer på at overkomplilere enkle ting
- Du får også en håndfuld praktiske redskaber til at lykkes bedre med at skabe forandringer.

Pris og program

Du kan se programmet til Digitaliseringsmessen 2025 og tilmelde dig på www.digitaliseringsmessen.dk
Billetprisen er 1.200 kr. + moms.

KL

KITA

Indhold

MAGASINET KITA | August 2025

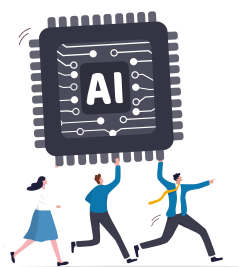
LÆS
OM

"Store ambitioner bag de nye IT-serviceorganisationer i Økonomiaftalen	6
Bliver TDC solgt til en australsk kapitalfond?	10
Big tech sidder tungt på Danmarks digitale infrastruktur	12
Teleindustrien ønsker ny model for finansiering af digital infrastruktur	16
Aarhus Kommune tager mange små skridt i retning af mere digital handlefrihed	18
Open Source skoleløsning klar om to år	20

TEMA / AI i KOMMUNERNE 22-31

AI skal frigøre 30.000 årsværk i det offentlige – en stor del af dem i kommunerne	24
Svært for kommunerne at nå frigørelsesmål	24
KL: Målbillede for AI er en ambition – gevinster kommer over tid	26
Storskala-projekter for AI er nu i støbeskeen	28
Sundhedsstyrelsens enhed for strålebeskyttelse ansætter digital AI-assistent	30

KOMBIT samarbejder med Rødovre om effektivisering af IT-porteføljen	32
Overdrevet kompleksitet dræner tilliden til vores velfærdssamfund	34
Borgerne får bedre kontrol med egne data via digitalt samtykke	37
Nyt telefonlig	38

"Store ambitioner bag de nye IT-serviceorganisationer i Økonomiaftalen

I den nye Økonomiaftale for 2026 mellem Finansministeriet og KL er der enighed om at samle driften af serverinfrastruktur og netværksinfrastruktur i fire-fem regionale centre senest ved udgangen af 2027.

Ifølge leder af digitalisering og IT Jes Rønnow, Fredericia Kommune, var der ikke mange kommuner, der havde ønsket sig den model for it-serviceorganisationer, som følger med økonomiaftalen for 2026.

Argumentet er nemlig ikke økonomi, da PA-rapporten, som ligger til grund for den nye model, ikke finder nævneværdige økonomiske besparelser.

Jes Rønnow: "Argumentet for den beslutning er derimod at få et højere fælles niveau på cybersikkerhed på tværs af kommunerne. Man kan sagtens spekulere i, om beslutningen er truffet så højt oppe i helikopteren, at detaljerne forsvinder. Og om den rigtige løsning er at lave en ny organisering eller det kunne have været løst med krav om standarder for cybersikkerhed i kommunerne".

I Økonomiaftale for 2026 hedder det, at cybersikkerheden styrkes ved samling af kommunernes basale it-drift i fire-fem fælleskommunale enheder. Der afsættes 195 mio. kr. til implementeringen i 2026-2029, og gevinsterne fastholdes i kommunerne.

Efter Økonomiaftalen er vedtaget, er det nu en bunden opgave som kommunerne skal løse, og også få noget godt ud af. Alt andet lige kan det jo give mening at centralisere infrastrukturen, da de nye organisationer også vil have en større robusthed.

Jes Rønnow: "Udfordringerne ved den nye model med fire-fem regionale centre er, at opgaven bliver større og anderledes for kommunerne, fordi vi skal kunne dokumentere og leverandørstyre overfor de nye organisationer. Opgaven vil nok ikke blive meget mindre i de fleste kommuner, bare en anden".

Jes Rønnow mener, at en generel udfordring også kan være, at den kommunale it-afdeling mister den direkte feedback fra deres organisation. "Hvis der er problemer med det IT-afdelingen, leverer i dag, opdager vi det selv, eller hører det direkte fra organisationen. En ekstern it-serviceorganisation opdager ikke nødvendigvis problemet. En anden udfordring er hvilke håndtag vi som "kunder" ind i dette monopol har, hvis udfordringerne ikke bliver taget alvorligt?"

Når nu beslutningen er truffet håber Jes Rønnow dog, at man starter forfra, og får forankret den videre proces i kommunerne, ved dem der rent faktisk skal arbejde med det. Forløbet har indtil videre forekommet noget lukket. Nu må helikopteren gerne komme lidt tættere på jorden, så vi ikke får skabt en bunke stordriftsulemper i jagten på fordele.

- fortsættes på side 8 >>>

Conscia
Secure progress

NIS2-compliance er målet – CIS er vejen derhen

Gør jeres cybersikkerhed målbar og håndtérbar.

Med CIS-kontrollerne får I et konkret værktøj til at opfylde NIS2-kravene. Det giver jer et fælles sprog, klar prioritering og styr på dokumentationen – også over for ledelsen og tilsynet.

I en hverdag med begrænsede ressourcer har kommunale IT-afdelinger brug for standarder, der virker i praksis. Conscia kan hjælpe jer godt i gang med en modenhedsanalyse baseret på CIS-kontrollerne.

Vil du vide mere?

Kontakt Conscias CIS-ekspert, Peter Koch på mail: pko@conscia.com
Eller læs mere her: conscia.dk/services/cis-kontroller

” Min bekymring går i langt højere grad på de ambitioner, der ligger i økonomiaftalen om, at de fire-fem regionale it-serviceorganisationer også kan overtage brugerstyring og monitorering, pc’er og slutbrugerudstyr samt servicedesk og support. Hvad support har med cybersikkerhed at gøre, mangler jeg i øvrigt stadig at forstå.

Jes Rønnow, Fredericia Kommune

Ambition om mere

Der er også et perspektiv i økonomiaftalen, som kan ændre forudsætningerne for de kommunale IT-afdelinger. I aftaleteksten for 2026 står der at Finansministeriet og KL har en ambition om, at de fire-fem nye driftscentre) gradvist overtager brugerstyring og monitorering af slutbrugerudstyr frem mod 2030, samt servicedesk og support”.

At samle netværks- og serverdrift er en udfordring der skal løses, og gør vi det klogt kan det godt give værdi. Det giver god mening. Men det der vækker størst bekymring, ifølge Jes Rønnow, er det, der ikke er besluttet endnu. Det, der er omtalt som ambitioner.

Jes Rønnow: ”Min bekymring går i langt højere grad på de ambitioner, der ligger i økonomiaftalen om, at de fire-fem regionale it-serviceorganisationer også kan overtage brugerstyring og monitorering, pc’er og slutbrugerudstyr samt servicedesk og support. Hvad support har med cybersikkerhed at gøre, mangler jeg i øvrigt stadig at forstå”.

”Det kan godt være, det ikke er besluttet, men for mig at se er det i virkeligheden her slaget skal stå. Vi skal sikre, at der ikke bliver truffet helikopterbeslutninger hen over hovedet på kommunerne,” siger Jes Rønnow.

Netværks- og serverdrift er services kommunerne kan købe i dag. Omvendt er de services, der ligger tæt på brugerne helt anderledes komplekse og decentrale, og kommunerne mangler reelt et sammenligningsgrundlag.

Med omkring 450.000 kommunale brugere, fra sundhedsplejerske til administrativt ansatte, og med ca. 300 systemer pr. kommune er billedet væsentligt mere komplekst end de umiddelbare referencer, som gælder for IT-forsyningen og Statens It. Til sammenligning servicerer Statens

It ca. 45.000 brugere, mens hver af de fire-fem fællesskaber vil have i omegnen af 100.000 brugere.

Jes Rønnow: ”I mange år har kommunerne arbejdet for at lave moderne it-afdelinger, der er tæt på brugerne og som forstår brugernes behov. Med it-serviceorganisationerne går vi et skridt tilbage i retning af bestiller-leverandør forhold. Det betyder i yderste konsekvens, at vores kommunale brugere vil skulle tale med fjernsupport, som kan have svært ved at løse deres tekniske problemer på grund af manglende lokalkendskab”. Dette harmonerer ligeledes dårligt med KLs pejlemærker for den gode stabsunderstøttelse i Fundament for velfærden.

To ønsker

Jes Rønnow har to ønsker til den kommende proces.

Jes Rønnow: ”Mit første ønske er, at vi stopper op med helikopterbeslutningerne og den blinde tro på stordriftsfordele. Desuden, at vi får forankret det videre forløb om netværks- og serverdrift lokalt frem for den snævre kreds det har kørt i indtil nu. Så skal vi også nok få det til at virke.”

Jes Rønnow: ”Mit ønske nummer to er, at vi ikke bare håber, at de opgaver, der ligger i ambitionen ikke bliver til noget, fordi de ikke er besluttet endnu. Men jeg ser gerne de tages af bordet.

”Hermed ikke sagt at samarbejdet ikke kan udvides på sigt. Det skal bare være, fordi det er en god idé på jorden, og ikke beslutninger der træffes på afstand – fra et helikopterperspektiv,” siger Jes Rønnow.

Hvad har digitalisering med grøn omstilling at gøre?

KOMBIT støtter kommunernes arbejde i Klimaalliancen med digitale værktøjer.

Læs mere om hvordan AI- og BI-værktøjer kan skabe værdi for kommunernes klimaindsats på:

kombit.dk/fokusomraader/groen-omstilling

Bliver TDC solgt til en australsk kapitalfond?

Opkøbet af TDC group til den australske kapitalfond Macquarie kom op i et samråd i Folketingets Erhvervsudvalg, hvor erhvervsminister Morten Bødskov (S) blev stillet en række kritiske spørgsmål om investeringsscreeningsloven. Salget kan i sidste instans blive stoppet af netop denne lov, som er en særlig dansk lovgivning, der skal beskytte mod, at kritisk infrastruktur, TDC Net, ikke kommer under udenlandsk kontrol.

Baggrunden for samrådet, som var indkaldt af repræsentanter for SF og Enhedslisten, er, at Macquarie vil overtage resten af aktierne i TDC Group, så Macquarie kommer til at eje TDC 100 pct. I dag ejes halvdelen af TDC Group af de danske pensionskasser ATP, PFA og PKA, som har sagt ja til Macquaries tilbud om at blive købt ud.

Spørgsmålene fra SF's finansordfører Sigurd Agersnap og Enhedslistens erhvervsordfører Rosa Lund, gik på det forhold, om det er OK, at dansk kritisk infrastruktur overlades til en australsk kapitalfond.

Derfor kom erhvervsminister Morten Bødskov (S), i samråd i Folketingets Erhvervsudvalg, hvor der blev stillet spørgsmål om handelen.

Erhvervsministeriet har investeringsscreeningsloven under sine vinger og har ansvaret for at "screene" handlen og sige ja eller nej til den australske kapitalfonds opkøb af TDC.

Morten Bødskov: "Jeg kan ikke sige noget om handelen ud fra investeringsscreeningsloven. Der er tale om et område, som er kendetegnet ved, at der indgår klassificerede og fortrolige oplysninger, og som jeg ikke kan dele med jer. Det ved i udmærket godt, da I selv stemte for loven, da den blev vedtaget i 2021".

Ifølge SF's finansordfører Sigurd Agersnap var samrådet lidt spild af tid, da han ikke fik svar på det grundlæggende spørgsmål om regeringen

betragter tele- og fibernetkoncernen TDC som kritisk infrastruktur, og om ministeren vil tage initiativ til, at Macquaries opkøb investeringsscreener. "Vi er bekymret for det. Ikke mindst på grund af Macquaries historik på en række offentlige selskaber, hvor de har tømt dem for værdi. Og for TDC's vedkommende er jeg også bekymret, fordi jeg opfatter TDC som kritisk infrastruktur. En forudsætning for, vores tillid til at samfundet fungerer er, at vores offentlige myndigheder fungerer. Så derfor synes jeg vi har brug for nogle svar fra erhvervsministeren om, at de ikke bare screener selskabets ejerforhold, men også bruger bestemmelsen om opkøb af kritisk infrastruktur. Det står uklart for mig, om Macquarie er screenet efter den bestemmelse i investeringsscreeningsloven om kritisk infrastruktur," siger Sigurd Agersnap.

Det ønskede Morten Bødskov ikke at bidrage til.

Baggrund

Baggrunden for samrådet handler om Macquaries ønske om at købe de resterende aktier i TDC, som i dag ejes af pensionselskaberne ATP, PFA og PKA. Hvis handlen går igennem, vil Macquarie få fuld kontrol over TDC, der står bag store dele af Danmarks digitale infrastruktur – herunder mobilnettet, fibernet og fastnet, som blandt andet bruges af politi, rednings-

beredskab og hospitaler. 86 af landets kommuner bruger SKI's aftale om telefoni og mobil og internetforbindelser.

Privat investor Carsten Dehn, der har fulgt TDC, som analytiker i 18 år, siger:

”Det mest sandsynlige udfald set med mine øjne er, at den australske kapitalfond Macquarie ikke får tilladelse til at købe TDC, fordi der er tale om kritisk infrastruktur,” siger Carsten Dehn.

Macquarie købte TDC i 2018 sammen med tre danske pensionskasser ATP, PFA og PKA, så de tre pensionskasser tilsammen ejede 50 pct. og Macquarie ejede den anden halvdel. Carsten Dehn siger, at de tre pensionskasser samlet set har lagt 15 mia. kr. for deres investering i 2018. Carsten Dehn skønner, at de tre pensionskasser har solgt deres andele for 5 mia. kr. og derfor har de lidt et tab på 10 mia. kr. Han understreger, at tallene for dette tab ikke har været fremme i offentligheden og at der er tale om et skøn fra hans side.

To selskaber

I 2018 gik ATP og flere pensionskasser sammen med Macquarie om at købe TDC. Planen var at splitte selskabet i to – en infrastrukturdel TDC Net - og en kundeendt forretning YouSee/Nuuday. Ambitionen var nationalt ejerskab og ansvarlig langsigtet udvikling. Det er nu endt anderledes.

Efter blot syv års ejerskab trækker ATP og de to øvrige pensionskasser nu følehornene til sig, og hvis handelen godkendes ifølge investerings-screeningsloven, vil Macquarie sidde tilbage som eneejer. Dermed vil TDC's digitale infrastruktur være 100 pct. kontrolleret af en udenlandsk kapitalfond med kommercielle mål.

”Pointen er, at de tre danske pensionskasser vil ud. De kan ikke få penge i deres investeringer. Telesektoren som helhed er presset af konkurrencen på priserne, samtidig med at de er tvunget til at investere i udvidelser af deres kapacitet. Det gælder for 5G og fiberudrulning, og det er på ingen måde et afsluttet kapitel. Det vil fortsætte. Hvis handlen går igennem, vil Macquarie være eneejer, og hvis de ønsker at sælge det om tre år, vil Danmark ikke kunne kontrollere, hvem de sælger det til. Derfor tror jeg ikke på at handlen vil gå igennem,” siger Carsten Dehn.

Økonomisk konsulent i Enhedslisten Frank Aaen mener, at investerings-screeningsloven skal i anvendelse i denne sag. ”Det skal stoppes, fordi

TDC's net er kritisk infrastruktur, og vi skal ikke acceptere, at det kommer på udenlandske hænder. Macquarie er kendt for at have få eller ingen ansatte i det land hvor de er, og de betaler heller ingen skat. Så det er alt i alt en dårlig samarbejdspartner,” siger Frank Aaen.

Han mener Finansminister Nicolai Wammen (S) bør henvende sig til Nationalbanken og investere pengene i et opkøb af TDC, så den digitale infrastruktur kommer tilbage på statens hænder. Nicolai Wammen købte Københavns Lufthavn for 32 mia. kr. i 2024 med det budskab, at det var kritisk infrastruktur, og derfor kunne ejerskabet ikke overlades til en udenlandsk kapitalfond.

Kapitalfonden, som finansministeren købte lufthavnen af, var Macquarie, som altså nu ønsker at overtage TDC helt og fuldt.

Carsten Dehn: ”Prisen for Københavns Lufthavn var i manges øjne alt for høj, og Finansministeriet nægtede at offentliggøre forudsætningerne for den høje pris. I stedet blev købet politisk båret frem som ansvarlig statslig handlekraft og en sikring af dansk infrastruktur”.

Danmark risikerer at vågne op om få år og opdage, at vi har solgt vores vigtigste digitale aktiver, nemlig den digitale teleinfrastruktur og mobilnettet.

SKI

Statens og Kommunernes Indkøbsservice har netop sendt den fællesoffentlige aftale 50.48 Tele og data i udbud. Aftalen skal sikre staten, 86 kommuner og 27 øvrige tilsluttede organisationer telefoni og data på konkurrencedygtige vilkår i et marked præget af hård priskonkurrence. Derfor har SKI både skruet på antallet af delaftaler og tilpasset sortimentet. Aftalen vurderes til at have en samlet omsætning på 2,4 mia. kr. over fire år.

Udbuddet gennemføres i løbet af efteråret, og SKI skal vælge leverandøren af tele- og dataydelser. Det er TDC, der har haft kontrakten de foregående otte år.

” Vi er bekymret for det. Ikke mindst på grund af Macquaries historik på en række offentlige selskaber, hvor de har tømt dem for værdi. Og for TDC's vedkommende er jeg også bekymret, fordi jeg opfatter TDC som kritisk infrastruktur. En forudsætning for, vores tillid til samfundet fungerer er, at vores offentlige myndigheder fungerer. Så derfor synes jeg vi har brug for nogle svar fra erhvervsministeren om, at de ikke bare screener selskabets ejerforhold, men også bruger bestemmelsen om opkøb af kritisk infrastruktur. Det står uklart for mig, om Macquarie er screenet efter den bestemmelse i investerings-screeningsloven om kritisk infrastruktur.

Finansordfører Sigurd Agersnap SF

Big tech sidder tungt på Danmarks digitale infrastruktur

Big tech har overtaget kontrollen med Danmarks digitale infrastruktur. Afhængigheden af amerikanske techgiganter gør os sårbare, siger medstifter og direktør i tænketanken Digital Infrastruktur Signe Ravn-Højgaard, PHd.

Ifølge tænketanken Digital infrastruktur som undersøger ejerskab og kontrol med infrastruktur, sidder de store amerikanske Big tech virksomheder – Google, Apple, Amazon og Meta tungt på de fleste lag af internettet i Danmark og udgør en samlet dominans, der betyder, at store dele af

velfærdssamfundet er afhængigt af udenlandske, kommercielle aktører, der ikke er underlagt demokratisk kontrol.

Signe Ravn-Højgaard: "Danmark har over de sidste 30 år privatiseret store dele af vores kritiske digitale infrastruktur – men i modsætning til tidligere

” Tidligere traf man politiske valg om, hvem der skulle eje og drive samfundets kritiske infrastruktur. Det private ejerskab på det digitale område er i mange tilfælde opstået gradvist i takt med digitaliseringen og nye digitale løsninger er blevet opfundet, uden at der nødvendigvis har ligget aktive politiske beslutninger bag.

Direktør Signe Ravn-Højgaard, Digital infrastruktur

privatiseringer af eksempelvis postvæsen, TeleDanmark, fjernsyn og forsyningsselskaber, er det sket uden forudgående folketingsbeslutninger eller offentlig debat”.

”Tidligere traf man politiske valg om, hvem der skulle eje og drive samfundets kritiske infrastruktur. Det private ejerskab på det digitale område er i mange tilfælde opstået gradvist i takt med digitaliseringen og nye digitale løsninger er blevet opfundet, uden at der nødvendigvis har ligget aktive politiske beslutninger bag,” siger Signe Ravn-Højgaard.

Dominansen i tal

Ifølge Thomas Georgi, der arbejder inden for online marketing havde Google 94,5 pct. af alle danske internetsøgninger på tværs af alle platforme (mobil, tablet og computer) i perioden fra februar 2021 til februar 2022. For mobil søgninger alene var tallet i samme periode 98 pct. To ud af tre mobiltelefoner i Danmark kommer fra Apple. Og resten bruger Google Android.

Meta, selskabet bag Facebook, er totalt dominerende aktør på sociale medier. Amazon sidder som en stor aktør på streamingmarkedet og leverer indhold fra Netflix, HBO Max og Prime video. Jeff Bezos, ejeren af Amazon, har købt rettighederne til James Bond filmene - også hvis der skal indspilles nye film i fremtiden.

På det professionelle marked har Microsoft i år indgået en aftale med SKI om 96 kommuners indkøb af licenser og services til en værdi af over 4 mia. kr. de kommende tre år. Microsoft er desuden medejer af ChatGPT og har introduceret Copilot som digital assistent i Office pakken. Og på den måde sat et angreb ind på Googles dominans på søgemaskineområdet. I USA kaldes de syv største teknologiselskaber ”the magnificent 7”. Alle som en har de opbygget dominerende positioner med deres digitale forretningsmodeller, og Signe Ravn-Højgaard siger, ”at data fra de såkaldte hyperscalers som Microsoft og Amazon udgør minimum 90 pct. af al data, som transporteres over Atlanten”.

”Alle kommunikationsformer er samlet i ét digitalt netværk: Internettet. Vi sender e-mails i stedet for breve, vi streamer tv-serier i stedet for at broadcaste og vi læser nyheder online i stedet for på papir. Overgangen fra analog til digital kommunikation betyder, at mange af de tjenester, vi i dag bruger i hverdagen, nu leveres og er afhængige af de globale techgiganter som Google, Amazon og Meta, som både ejer infrastrukturen, og styrer adgangen til den. Amerikanske virksomheder som Google, Amazon, Apple, Meta og Microsoft sidder tungt på de fleste lag af internettet i Danmark,” siger Signe Ravn-Højgaard.

- fortsættes på side 14 ►►

Applikationer og tjenester som LinkedIn (der er ejet af Microsoft) og Instagram (der er ejet af Meta), apps som Google Maps (som viser trafikken live) og Outlook Microsofts e-mail er alt sammen en del af vores dagligdag. Udover brugen af Big techs løsninger, som alle sammen er meget professionelle, så ser man også milliarder af dollars strømme ind i disse selskaber. Bare Netflix havde i sit seneste årsregnskab et overskud på 60 mia. kr. Microsoft havde et overskud på omkring 600 mia. kr.. Google, som har gjort det til en dyd med gratis søgninger på internettet og billige Chromebooks til skoleelever, havde et overskud i 2024 på 700 mia. kr. Det er svimlende store beløb at tjene på annoncering på internet og indsamling af brugernes data.

Over mange år

Det er som sagt en udvikling, der er sket over mange år. Der er et begreb inden for e-handel som hedder "the last mile". Det er den sidste kilometer frem til forbrugeren. Det er klart den dyreste investering at gøre for leverandørerne, og den mest bekvemmelige for forbrugerne ved at være forbundet med resten af verden. Når en Netflix abonnent gerne vil se den nye danske tv-streaming serie "Reservatet", har Netflix lagt kopier af populære serier ind på lokale servere mange steder i netværket, så data ikke skal rejse langt og seerne hurtigt og gnidningsfrit får vist serien. "Big tech er rigtig dygtige til at skalere deres infrastruktur, så svartiden er kort, selvom mange forsøger at tilgå samme data samtidigt. Hvis vi skal sammenligne det med SKAT, når vi går ind og ser på vores forskudsopgørelse, får vi at vide, at vi er nummer 200.000 i køen. Den slags ventetid findes ikke på Netflix – for hvis den gjorde, ville brugerne bare skifte til en konkurrent," siger Signe Ravn-Højgaard.

Trumps toldkrig

Bag ved denne dominerende position som Big Tech har på den danske digitale infrastruktur, kører også præsident Trumps toldkrig. Argumentet fra Trumps side for toldkrigen er, at USA har et handelsunderskud for varer solgt i Europa. Derfor er der indført told på 15 pct. af importerede europæiske varer. Men tolden gælder ikke i Europa for import af digitale services, hvor USA har et kæmpe handelsoverskud. De amerikanske Big Tech leverandører af services går således fri af toldkrigen. Til gengæld varslar de markante prisstigninger for danske kunder på deres services. Dermed lander indtægterne i techgiganternes lommer.

"Centraliseringen af data og tjenester hos få globale aktører skaber også geopolitisk sårbarhed. Afhængigheden af amerikanske techgiganternes løsninger kan potentielt bruges mod os, hvis der opstår spændinger mellem Danmark og USA – en tanke, der ikke er blevet mindre nærliggende efter den igangværende konflikt om Grønland".

Som der allerede er skrevet en del om, har USA i en sådan situation et stærkt pressionsmiddel, idet de i praksis vil kunne begrænse adgangen til cloud, kommunikation og kritiske digitale funktioner i Danmark.

"Vi har brug for en åben, demokratisk samtale om, hvor afhængige vi som samfund ønsker at være af Big techs kommercielle løsninger – og hvilke dele af den digitale infrastruktur vi aktivt vil bevare under offentlig eller dansk kontrol," siger Signe Ravn-Højgaard.

«««

Blå bog

Signe Ravn-Højgaard, Ph.D., er direktør i tænketanken. Hun har en baggrund fra Grønlands Universitet og Københavns Universitet. Hun undersøger de kommunikationsinfrastrukturer, der understøtter offentligheden i blandt andet Grønland. Det kan være spørgsmål om, hvordan ejerskab og kontrol over digital infrastruktur påvirker demokratiet. Nu beskæftiger hun sig primært med regulering af og (sikkerheds)politikken omkring digital infrastruktur i Arktis.

Har I kontrol over, hvem der har adgang til jeres systemer?

Dokumentation, adgangsstyring og overblik
– vær klar til revision med KMD Delta IdM.

1

Designet med NIS2 kravene som standard

Automatisér adgang, roller og godkendelser. Få dokumenteret compliance, mindsk fejl og spar tid med en løsning designet til NIS2.

2

Understøtter hurtige ansættelser og vikarer

Med KMD Delta IdM opretter I brugere og roller på få minutter – så vikarer og nye ansættelser kan skabe værdi hos borgeren allerede samme dag.

3

Èn samlet løsning til IdM, IAM og Governance

Få styr på hele brugerlivscyklussen i én platform. Ét samlet datagrundlag gør hverdagen nemmere og revisionen enklere.

Kontakt **Martin** for mere information om Delta IdM:

Martin Bjørn Madsen
Senior Sales Specialist
MWP@kmd.dk
+45 61913823

Besøg vores
hjemmeside

Teleindustrien ønsker ny model for finansiering af digital infrastruktur

Den europæiske telesektor har henvendt sig til EU-Kommissionen for at få udfordringerne sat på dagsordenen i forbindelse med den planlagte revision af telereguleringen i EU.

Big tech leverandørerne fylder så meget indhold på Internettet, at der er en ubalance mellem dataleverandører og EU's teleselskaber.

Direktør Jakob Willer, Teleindustrien: "Hele målsætningen med revisionen af telereguleringen er at styrke europæisk konkurrenceevne, styrke innovation og stimulere investeringer i infrastrukturen. Det er derfor fornuftigt at diskutere, om der kan findes en ny model, hvor der er en bedre balance mellem dataleverandørerne og teleselskaberne i forhold til, hvordan infrastrukturen finansieres, og hvordan datatrafikken afvikles. I dag er der ikke fælles ansvar, og dataleverandørerne har ingen incitamenter til at sikre en effektiv og fornuftig afvikling af trafikken i nettene".

Der er over årene opstået en ubalance mellem teleselskaberne i Europa og leverandører af indhold og streamingtjenester på internet. De amerikanske udbydere – kaldet Big Tech – som Google, Meta, Amazon, Apple og Microsoft fylder nettene op med data.

"Fra telebranchens side synes vi, det er vil være rimeligt om de amerikanske udbydere enten bidrager til finansieringen af infrastrukturen eller i det mindste indgår i nogle kommercielle forhandlinger, da kapaciteten er dyr at etablere og bliver udvidet hele tiden for at håndtere de enorme mængder data," siger Jakob Willer.

Endvidere har netneutralitetsreglerne i praksis vist sig som en barriere for innovation og nye tjenester.

"Netneutralitetsreglerne har i praksis været en hindring for udvikling af nye tjenester til at beskytte kunderne mod digital svindel. Teleselskaberne er her tvunget til at sikre, at kunder også har adgang til svindelhjemmesider. Det synes vi er en uhensigtsmæssig begrænsning"

Jakob Willer ved ikke på nuværende tidspunkt om reglerne på netneutralitet er med på agendaen, men håber på, det vil ske i løbet af efteråret.

Sidste år på Dansk Industris konference om teleindustrien kom det frem, at telebranchen i Danmark samlet set investerer 60 mia. kr. i udbygningen af den digitale infrastruktur de kommende fem år. TDC NET, som er branchens største udbyder af infrastruktur investerer 15 mia. kr., svarende til en fjerdedel af de samlede omkostninger.

Google og Microsoft, som er blandt Big Tech, tjente sidste år henholdsvis 700 mia. kr. og 600 mia. kr., men bidrager ikke økonomisk til udbygningen af den europæiske/danske infrastruktur. Så mens der er kæmpe milliardoverskud og handelsoverskud i USA's favør på det digitale område, er det ikke nogen god forretning for den danske telebranche at stille digital infrastruktur til rådighed.

<<<

Det er derfor fornuftigt at diskutere, om der kan findes en ny model, hvor der er en bedre balance mellem dataleverandørerne og teleselskaberne i forhold til, hvordan infrastrukturen finansieres, og hvordan datatrafikken afvikles.

Jakob Willer, Teleindustrien

Tillid. Altid.

Få ro i sindet med et afregningssystem, du kan stole på. AS2007 er skræddersyet til at automatisere administrative processer og udbetalinger i og mellem kommuner og regioner.

- Stabil og gennemprøvet løsning
- I konstant udvikling – sammen med brugerne
- Support i særklasse

Læs mere om markedets førende afregningssystem på cgi.dk/as2007

CGI

Aarhus Kommune tager mange små skridt i retning af mere digital handlefrihed

Landets kommuner er alt for afhængige af få, store leverandører på IT-området. Det er både dyrt og begrænser handlefriheden og udgør en risiko med den nuværende geopolitiske situation i Danmark. Chef for Fælles IT og Digitalisering i Aarhus Kommune, Lone Juric Sørensen, fortæller at den manglende handlefrihed på grund af den store afhængighed af Big Tech, nu har fået sit eget initiativ i Aarhus Kommunes fælles digitaliseringsstrategi fra april 2025.

Den nye digitaliseringsstrategi har som formål at skabe værdi for både borgere, virksomheder og medarbejdere. Derudover skal strategien sikre, at kommunen får mere digital handlefrihed for at opnå omkostnings-effektiv IT og hvor der arbejdes endnu mere med modulær arkitektur i IT-løsningerne.

Lone Juric Sørensen: "Vi har sat et strategisk mål, hvor vi gerne vil styrke vores handlefrihed. Det betyder, at vi gerne vil styrke Aarhus Kommunes ejerskab til vores egne data, og vi vil gerne styrke vores frihed til at vælge de bedste digitale leverandører, der kan understøtte dette".

Sikker drift

Lone Juric Sørensen er ansvarlig for IT-fundamentet i Aarhus Kommune, og skal således levere sikker og stabil drift og samtidigt arbejde mod en strategisk retning med digital handlefrihed og en støtte til digital suverænitet. "Vi kigger jo ind i, at nogle IT-leverandører er så store, at det ligner monopoler. Nogle af de IT-løsninger vi anvender i dag, har bindinger på tværs af administrative processer og fagsystemer og på sikkerhedsløsningerne. De bindinger betyder, at vi har begrænset vores handlefrihed. Så når vi sender noget i udbud, er der allerede indlagt bindinger i IT-løsningerne. Det kan for eksempel være, at Microsoft office 365-pakken er en binding, der lægger sig ind i fagsystemerne. Det er et eksempel, som mange kender og genkender".

"Når vi taler med IT leverandører i fremtiden og skal konkurrenceudsætte vores IT-løsninger, kommer vi til at stille krav til IT-leverandørerne om, hvordan vi kan løsne nogle af de her bindinger. Hvordan kan vi i fremtiden vælge nogle andre kontorpakker? Hvis vi nu kunne vælge andre kontorpakker og løsne nogle af de bindinger, vil det kunne styrke vores handlefrihed".

"Det kan være der er områder, hvor vi gerne vil anvende Microsofts kontorpakker. Fordi det giver god mening at gøre det. Det kan også være i fremtiden, at vi ikke vil anvende Microsofts kontorpakker til alle vores IT-brugere. Lad mig lige slå fast. Vi har ikke vedtaget exit strategier for specifikke leverandører."

"Men vi er på vej ind i exit planer på delområder, fordi vi gerne vil løsne nogle bindinger til leverandørerne og selv kunne vælge noget. Vi vil også gerne have bedre IT-økonomi og måske er der en anden retning på nogle ting, hvor vi gerne vil have flere alternativer, herunder også Open Source. Det kan vi kun, hvis vi løsner nogle af de her bindinger, som vi oplever i dag, og hvis der kommer reelle alternativer, som vi kan vælge," siger Lone Juric Sørensen.

Hun understreger, at arbejdet er i gang med at tage de mange små skridt i retning af mere digital handlefrihed. "Det er en reel og en stor problemstilling, da der er en monopollignende situation på nogle internationale leverandører. Det vil vi gerne gøre noget ved".

Ingen exit strategier

Når Lone Juric Sørensen ikke bebuder exit strategier over for specifikke leverandører, er det også fordi, hun har ansvaret for den fælles drift i Aarhus Kommune, og en exit strategi – uden at have fuldbårne alternativer vil udgøre en risiko for driften.

"Hvis du kigger på tværs af kommunen og ned gennem it-stakken, handler det jo om hele kommunens netværksinfrastruktur. En exit strategi handler ikke kun om at skifte en kontorpakke. Det handler om sikkerheds-løsninger og sikkerhedsmodeller. Det handler om kæmpestore fagsystemer, om hardware og meget mere. Der skal findes alternativer hele vejen rundt, hvis du vil gøre dig fri af Big Tech. Det vil tage år at gennemføre og forudsætter, at der kommer noget vi kan vælge hele vejen rundt. Men vi laver altså delplaner på en række områder, hvor vi kan begynde at kigge

på noget andet."

"Vi vil også stille nye krav til IT-leverandører og arbejde sammen med dem om at finde nye veje. Open source vil være en vej, vi kan gå på nogle områder, og derudover vil vi sikkert kigge på andre IT-løsninger i Europa, ja eller danske løsninger, hvis der findes nogen. Og man kan sige en af grundene til at jeg ikke kan bebude fuld exit strategi, er jo at der ikke findes alternativer hele vejen rundt i dag".

Men budskabet herfra er, at der er nogle skridt vi godt kan tage allerede nu, og der er nogle steder, hvor vi har brug for flere løsninger og flere alternativer for at kunne sikre digital handlefrihed".

Der er flere årsager til, at kommunerne nu taler om at forbedre deres handlefrihed i forhold til valg af leverandører. Microsoft har fået kritik for at hæve licenspriserne og bygge deres officepakker op på infrastruktur og cloudløsninger. Så alt hænger sammen i en løsning. Det betyder gode, sammenhængende og stabile løsninger – men også bindinger.

"Ja det handler også om prissætning og konkurrence. Konkurrencen er ikke god nok. Men det er også vigtigt at få realisme ind i forventningerne til, hvor hurtigt sådan et skifte vil kunne foregå. Vores fælles IT-miljø i Aarhus Kommune har en sammensætning, der omfatter sikkerhedsmodeller, sikkerhedssystemer og vores brugerstyring. Det bygger jo på, at vi skal have en sikker og stabil drift. Det kan vi ikke kompromittere," siger Lone Juric Sørensen.

«««

” Lige nu har Aarhus Kommune sat arbejdet i gang med at begynde af afsøge markedet og samarbejde om at finde nye løsninger og alternativer til de store leverandører. ” Det er en aktivitet og en transition, der kører ved siden af driften. Jeg kan ikke transitionere vores kerneinfrastruktur og de systemer og sikkerhedssystemer, der binder det hele sammen. Det vil kunne gå ud over den stabile og sikre drift. Så det tør jeg ganske enkelt ikke.

Lone Juric Sørensen, Aarhus Kommune.

Open Source skoleløsning klar om to år

Chefkonsulent Jens Kjellerup, Ballerup Kommune, er formand for styregruppen for det danske open source projekt OS2Skole, der skal udbydes som en digital løsning til alle landets folkeskoler. Ambitionen er, at den står klar i sommeren 2027 – om to år. Der er 21 kommuner samt OS2-fællesskabet, der bakker op om projektet. Ifølge Jens Kjellerup mangler der 25 mio. kr. til at sikre finansieringen af den endelige løsning.

Landets 98 kommuner bruger i dag produkter og services fra Google og Microsoft, som begge er amerikanske techgiganter, og målet med den nye danske open source-løsning, er at få folkeskolerne gjort uafhængige af de to techgiganters altdominerende rolle i landets folkeskoler. Kommunerne bruger i dag mellem 50 og 60 mio. kr. på skoleområdet til de to techgiganter, selvom skolerne køber deres produkter og services til reducerede "skolepriser".

"De 25 mio. kr., som vi mangler i finansiering, er småpenge i forhold til det kommunerne allerede bruger. Vi har penge til projektet i resten af 2025, og skal så bruge 12 mio. kr. i 2026 og 12 mio. kr. 2027 for at gøre løsningen køreklar," siger Jens Kjellerup.

Ikke bygges op fra bunden

Han understreger, at den nye OS2Skole løsning til folkeskoleområdet ikke skal bygges op fra bunden. I stedet handler det om at samle de gode komponenter, der allerede fungerer, og så ellers "klistre dem sammen". Open source har ikke licensudgifter til styresystemer og applikationer. Man betaler for service, support, og evt. drift. Ifølge Jens Kjellerup vil den danske open source-løsning på skoleområdet kunne videreudvikles og vedligeholdes for 15 mio. kr. om året for alle 98 kommuner. Jens Kjellerup betegner målet som en School as a Service (SaaS) løsning. Jens Kjellerup: "I den tyske delstat Bayern bruger 1,2 mio. lærere og skoleelever open source platformen Owncloud til at skrive, gemme og dele

opgaver og dokumenter. De går også til eksamen ligesom i Danmark og møder ind om morgenen kl. 8.00 og logger sig på løsningen. Der er over dobbelt så mange elever i Bayern som der er i Danmark. Så vi har også fokus på skaleringen af Scaas løsningen i vores OS2Skole projekt," siger Jens Kjellerup.

"Selvom Google og Microsoft sælger produkter og services til skolerne til stærkt reducerede priser, er der stadigvæk en god business case for kommunerne ved at skifte – og så er der hele det strategiske perspektiv. Der er ikke nogen afhængighed af en stor internetleverandør. Der er ikke nogen afhængighed af at skulle køre i bestemte driftscentre. Der er ingen afhængighed af udviklingen i amerikansk politik og så videre. Så OS2Skole er også et strategisk uafhængighedsprojekt".

"Efter Schrems II dommen ved EU-domstolen i 2020, var der det problem for skolevæsenet i Danmark, at det ikke længere var lovligt at bruge Microsoft og Googles løsninger. Der var ikke noget lovligt overførselsgrundlag. Vi brugte fire-fem år i kommunerne for at få den ting på plads, samtidig med at Data Privacy Framework blev vedtaget mellem EU kommissionen og den amerikanske regering, da Biden var præsident i november 2022. Men nu er Trump blevet præsident. Samtidigt er der åbnet en ny sag ved EU domstolen om lovligheden af Data Privacy Framework. Så allerede her i efteråret 2025 risikerer vi endnu en gang at stå med en ny domstolsafgørelse – en Schrems III – der fjerner overførselsgrundlaget," siger Jens Kjellerup.

FAKTA

21 kommuner arbejder lige nu med at gøre et it-alternativ til Google og Microsoft i skolerne klar til om to år via OS2-fællesskabet, der består af 81 kommuner, Region Midtjylland, Statens it, Statens og Kommuner-nes Indkøbsservice (SKI) og IT-Forsyningen.

De 21 kommuner er:

Aalborg Kommune,	Middelfart Kommune
Aarhus Kommune	Norddjurs Kommune
Ballerup Kommune,	Odder Kommune
Brøndby Kommune	Odense Kommune
Faaborg-Midtfyn Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Favrskov Kommune	Ringsted Kommune
Haderslev Kommune	Roskilde Kommune,
Holbæk Kommune	Sønderborg Kommune
Holstebro Kommune	Sorø Kommune
Ishøj Kommune,	Syddjurs Kommune.
Jammerbugt Kommune	

Efter Schrems II måtte Datatilsynet gribe ind over for anvendelsen af Chromebooks i Helsingør Kommune. Datatilsynet lavede en midlertidig godkendelse, eftersom Helsingør Kommune rettede ind, og derved beskyttede skoleelevernes data lidt bedre.

"Datatilsynets midlertidige godkendelse og den nye sag ved EU-domstolen betyder, at vi i kommunerne skal implementere en exit-strategi, hvis dataoverførselsgrundlaget viser sig ikke at holde. Det er der ikke noget nyt i. Men exit-strategien har hidtil heddet blyanter og papir. Det synes jeg måske er en lidt fattig exit-strategi i et digitalt samfund som det danske. Det kan måske gå en uge eller to. Men hvis EU-domstolens sag varer fem-seks år før det er ovre, så tror jeg ikke, at danske elever, danske forældre eller danske lærere er indstillet på at arbejde med blyant og papir fem-seks år. Så derfor arbejder vi på denne her løsning, som kan blive en lige så vel-fungerende og god løsning som det der kommer fra Microsoft og Google og derfor måske bliver det foretrukne alternativ, fordi det ikke har den der politisk/juridiske risiko," siger Jens Kjellerup.

De 25 mio. kr., som vi mangler i finansiering, er småpenge i forhold til det kommunerne allerede bruger. Vi har penge til projektet i resten af 2025, og skal så bruge 12 mio. kr. i 2026 og 12 mio. kr. 2027 for at gøre løsningen køreklar.

Chefkonsulent Jens Kjellerup, Ballerup Kommune.

"Vi kan undgå at blive kastet ud i en exit-strategi som følge af ophævelsen af Data Privacy Framework. Med OS2skole tager vi selv kontrol over skoleelevernes data og at data bliver i Danmark eller i Europa. Det hele handler om ejerskab. Digital uafhængighed er kun reel, hvis vi med sikkerhed bevæger os inden for lovens rammer og det kan vi ikke være sikre på med de amerikanske techgiganter," siger Jens Kjellerup.

Derfor er der behov for et alternativ, som virker lige så godt og bredt som Google- og Microsoft-software, og som overholder EUs GDPR-forordning, og hvor man ikke betaler med udnyttelse af elevernes data til internetgiganterne.

Tidsplanen

Med udgangen af 2025 forventer projektet at vide hvad løsningen skal indeholde og hvem i markedet der er relevante aktører – både eksisterende og nye. Ligeledes hvordan arkitekturen i løsningen skal være og hvilke typer af komponenter der skal indgå. Det sker på baggrund af dialoger med skoler, kommuner, centrale statslige organer og markedets eksisterende og nye aktører/leverandører.

I starten af 2026 vil der blive lavet bestillinger hos leverandører, som kan levere kodning, der skal implementere arkitekturen, fælleskommunale og fællesoffentlige som komponenter samt den egentlige funktionalitet der klistrer løsningerne sammen til et hele.

I anden halvdel af 2026 vil man afprøve løsningen på udvalgte forvaltninger og skoler, finde fejl, lave fejlretninger og yderligere udvikling af funktionalitet. Der er ikke tid til et EU-udbud, så Jens Kjellerup forventer at indgå aftaler baseret på eksisterende SKI rammeaftaler. Her kan leverandører som vil tilbyde timer, drift og support melde sig til.

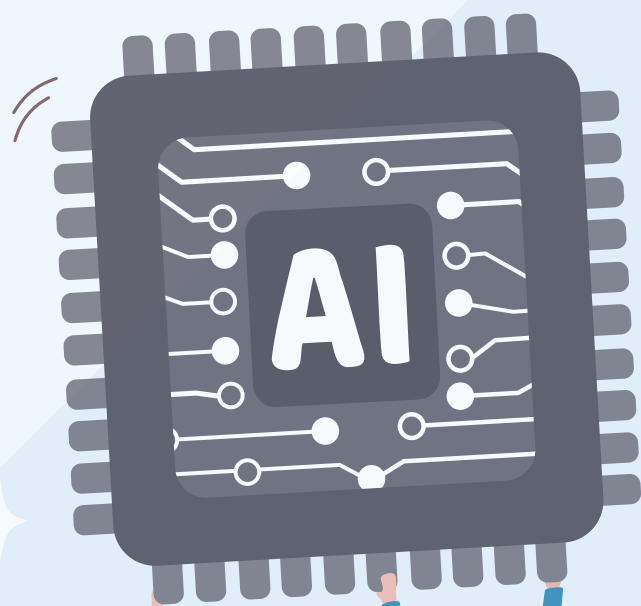
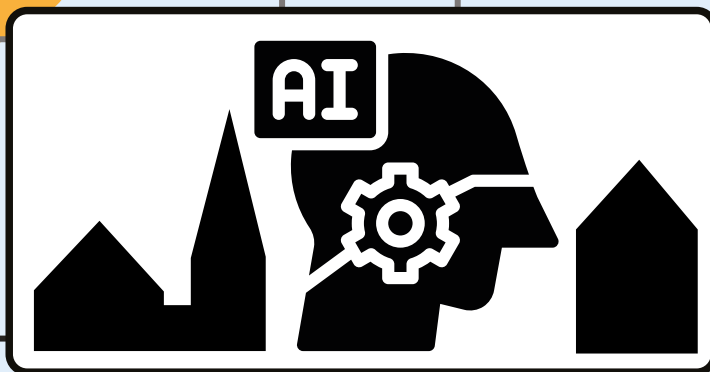
En væsentlig del af projektet er også at udarbejde aftaler med en række leverandører på standard service og supportaftaler. Målet er, at en given kommune kan tage en sådan standard service- og supportaftale, koble dem med en tilhørende migrerings- og driftsaftale, "sætte stikket i væggen" og være i gang med den nye løsning – School as a Service (Scaas). Det vil også være muligt for en kommune selv at drifte OS2Skole i eget datacenter, ligesom det er frivilligt om kommunen vil benytte en af standarddrift- og supportaftalerne, eller selv vil indgå en, siger Jens Kjellerup.

KITA
TEMA

30.000 årsværk skal frigives med AI - heraf de fleste i kommunerne

Regeringen vil give offentligt ansatte mere tid til kerneopgaven gennem brugen af kunstig intelligens. I det seneste udspil er det 30.000 årsværk, der skal frigives i det offentlige - heraf de fleste i kommunerne. Magasinet er denne gang taget på rundtur og talt med eksperterne om "målbilledet" - et pejlemærke for at nå målet i 2035.

Læs artikler i
TEMA'et
på siderne

24-31

Tag kontrollen tilbage med en lokal backup af Microsoft 365 med IBM

I en tid, hvor datasuverænitet, sikkerhed og compliance fylder mere end nogensinde, giver det god mening at stille spørgsmålet: **Hvor er dine data egentlig – og hvem har adgang til dem?**

Mange organisationer bruger Microsoft 365 til mail, dokumenter og samarbejde, men glemmer én vigtig ting: Backup er dit eget ansvar.

IBM tilbyder en robust og gennemtænkt backup-løsning til Microsoft 365, hvor dine data ikke ryger ud i en ny cloud-tjeneste – men derimod forbliver i dit eget datacenter, på dit eget storage. Det giver dig fuld kontrol, dokumenteret databeskyttelse og ro i maven.

Sikkerhed først

Gem data på disk og skab samtidig en ægte air-gap-kopi på tape – en fysisk adskilt sikkerhedskopi, som er beskyttet mod både cyberangreb og interne fejl. Brug din egen krypteringsnøgle (BYOK), så kun du har adgang.

Fleksibel gendannelse – på brugerens præmisser

Brugerne kan selv gendanne individuelle filer eller mails direkte – hurtigt og nemt. Det er desuden muligt at eksportere hele postkasser, inklusive kalenderaftaler og kontakter, hvis det skulle blive nødvendigt.

Simpel afregning og hurtig implementering

Løsningen implementeres hurtigt og afregnes pr. bruger. Ingen skjulte overraskelser – bare en gennemsigtig model, der er let at planlægge efter.

Inspiration og materiale

Skriv til Morten Petersen på morten.petersen@ibm.com og aftal et uforpligtende inspirationsmøde eller få tilsendt materiale på hvordan I konkret kan styrke jeres beredskab.

Morten Petersen

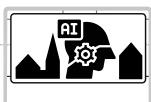
IBM Danmark

Infrastructure Specialist

[Tidligere White Hat Hacker]

”

Backup er ikke bare teknik - det er en strategisk beslutning om sikkerhed og datasuverænitet. 'Cloud to cloud' er ikke nok. Med vores løsning får du en lokal kopi i dit eget datacenter - og friheden til selv at bestemme over dine data.

AI skal frigøre 30.000 årsværk i det offentlige – en stor del af dem i kommunerne

De frigjorte ressourcer skal anvendes der, hvor de giver størst mulig værdi, fremgår det af ny målsætning for brug af AI i den offentlige sektor.

Den Digitale Taskforce for kunstig intelligens, som er etableret i et samarbejde mellem staten, kommunerne og regionerne, fremlagde før sommerferien et såkaldt "mål billede" for brugen af kunstig intelligens, AI, i den offentlige sektor. Målbilledet indeholder parternes ambitioner for taskforceen og peger på, at AI skal anvendes til at frigøre arbejdskraft, reducere administration og øge kvaliteten i den offentlige sektor til gavn for både borgere og virksomheder.

Visionen er at skabe mere tid til det vigtige i den offentlige sektor, så medarbejdere får mere tid til det borgernære og bruger mindre tid på de administrative opgaver. Det er særligt vigtigt, når vi bliver flere ældre, og behovet for arbejdskraft stiger flere steder i den offentlige sektor. Det skal samtidig sikre, at gevinsterne ved ny teknologi i videst muligt omfang kan frigøres og prioriteres politisk.

I målbilledet indgår tre målsætninger:

- 1) at skabe en effektiv og innovativ offentlig sektor.
- 2) skræddersyet og nem interaktion med den offentlige sektor.
- 3) forstærket faglighed og kerneopgaven i fokus.

Regeringen, KL og Danske Regioner har en fælles ambition om, at udrulning af kunstig intelligens hos offentlige myndigheder frigør mindst 50 mio. timer, svarende til mindst 30.000 årsværk, på tværs af den offentlige sektor frem mod 2035, og at en væsentlig andel heraf er indfriet i 2030. Forholdsmæssigt svarer det til, at kommunerne skal frigøre 18.000 årsværk. De frigjorte ressourcer vil skulle anvendes der, hvor de giver mest mulig værdi. Frigørelse af ressourcer i stor skala forudsætter, at der tages hånd om de barrierer, der i dag udfordrer ibrugtagning og skalering af kunstig intelligens i den offentlige sektor, herunder bl.a. uklare eller utidssvarende juridiske rammer. Forudsætningsskabende indsatser vil derfor være en central prioritet for Taskforceen.

Det er også en fælles ambition, at udrulningen af kunstig intelligens skal bidrage til en bedre offentlig sektor, hvor borgere og virksomheder oplever, at interaktionen med den offentlige sektor er nemmere, og hvor medarbejdere i den offentlige sektor oplever, at kunstig intelligens understøtter dem i opgaveløsningen.

Svært for kommunerne at nå frigørelses-mål

Kommunerne har en tendens til at se AI som løsningen på alt, mener professor i software Thomas Hildebrandt. Men ofte er generativ AI ikke den mest økonomiske løsning. I stedet skal man vælge AI-løsninger, der er afprøvet over en længere periode.

Det bliver ikke let for kommunerne at nå deres del af målet om at frigøre 30.000 årsværk i den offentlige sektor via AI.

Ikke fordi det ikke godt kan nås, men fordi kommunerne, ifølge Thomas Hildebrandt, professor i softwareudvikling og stifter af forskningssektionen for software, data, personer & samfund ved København Universitet, har en tendens til at bestemme sig for, hvilken "hammer man skal bruge før man har taget sømmet i øjesyn".

Som eksempel peger han på, at flere af de såkaldte signaturprojekter for AI-anvendelse i kommunerne, som er afprøvet i de senere år, snarere har vist, hvordan AI ikke kan bruges. I projekterne har man f.eks. forsøgt at

bruge AI til at vurdere om en borger kan tildeles rengøringshjælp eller til at prioritere indberetninger om børns mulige mistrivsel. Dermed har man villet understøtte sagsbehandlingen, men man har sat AI-løsninger på opgaver, som er etisk udfordrende og svære at teste og som AI reelt ikke kan løse på grund af manglende data og datakvalitet.

Problemer kan løses med traditionelt software

Samtidig har andre signaturprojekter – f.eks. AI-hjælp til postsortering – sigtet på at løse problemer, som allerede kan løses med traditionel software.

Kommunernes og det offentlige tilgang til AI i det hele taget, er at AI skal løse alle problemer.

Men for det første findes der mange former for AI og alle er ikke lige velegnede til brug i det offentlige.

For det andet er den rette tilgang at analysere arbejdsgange og processer og finde ud af med hvilke værktøjer de kan gøres lettere, og hvordan man kan minimere fejl. Det kan godt være AI-værktøjer kan bruges i den sammenhæng, men "det kan lige så godt være nye eller eksisterende softwareløsninger," siger Thomas Hildebrandt.

Han peger samtidig på, at det er vigtigt at gøre sig klart, hvad det koster i licenser og medarbejder-lønkrone at anvende generativ AI. Når det regnestykke laves, er generativ AI ikke nødvendigvis den mest økonomiske løsning, påpeger han.

Han pointerer desuden, at opgaver og processer ændrer sig fra kommune til kommune. Opgavernes kompleksitet varierer og endelig er det data-grundlag, man har til rådighed i kommunerne for AI-løsninger ofte ikke tilstrækkeligt.

Mit eget tidligere forskningsprojekt (EcoKnow – se ecoknow.org) på beskæftigelsesområdet viste, at der var meget stor variation (mangel på struktur) i hvordan data blev registreret af de enkelte medarbejdere og tilsvarende har man set indenfor sundhedsområdet. Jeg kan også se i evalueringen af signaturprojekter, at datagrundlag har været en udfordring flere steder, tilføjer han

Desuden frygter han, at introduktion af AI-værktøjer kan skabe træghed i kommunerne, fordi der er ansatte, der frygter, at AI overtager deres job. Dog erkender han, at denne frygt måske er overdrevet, fordi de fleste kommuner i dag mangler arbejdskraft og derfor har brug for nye løsninger, der kan sikre at eksisterende medarbejdere kan klare de opgaver, som foreligger.

AI-hybrid kan minimere fejl i sagsbehandling

Selv arbejder han p.t med et treårigt forskningsprojekt, hvor en hybrid mellem forskellige typer AI kan gøre det muligt at udfylde de mange blanketter, som kommunerne bruger i deres sagsbehandling. Det samme værktøj skal desuden gøre det nemt at tilpasse blanketter efter ny lovgivning, som jo kommer løbende. Vel at mærke uden at udforme en større opgave om nye blanketformularer, som skal løses af en dyr ekstern IT-leverandør.

” Det er vigtigt at gøre sig klart, hvad det koster i licenser og medarbejder-lønkrone at anvende generativ AI. Når det regnestykke laves, er generativ AI ikke nødvendigvis den mest økonomiske løsning.

Professor Thomas Hildebrandt, Københavns Universitet

De "dynamiske" blanketter kan efter Thomas Hildebrandt opfattelse også være med til at reducere fejl i sagsbehandlingen, som koster kommunerne mange ressourcer.

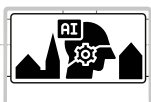
Til forskel fra signaturprojekterne peger Thomas Hildebrandt på, at der i forskningsprojektet omkring de dynamiske blanketter udvikles ny viden og nye værktøjer som med fordel kan implementeres, fordi de er afprøvede over en længere periode.

Det vi ser på i mit nye forskningsprojekt (<https://di.ku.dk/nyheder/2025/ai-skal-forenkle-og-effektivisere-digitalt-bureaukrati/>) er hvordan man kan understøtte sagsbehandlingen, så registreringen af data bliver mere struktureret uden at det bliver en spændetrøje. Det bygger videre på en teknologi som vi udviklede i EcoKnow-projektet, hvor man kan beskrive de hændelser og handlinger for en given lovgivning der er relevante digitalt som en regel-graf, så dette kan danne grundlag for sagsbehandlingssystemet – og dermed få sat struktur på data allerede når den tastes ind, tilføjer han.

Ifølge Thomas Hildebrandt kan man sammenligne regel-grafen med et vejkort i en GPS. Med denne viden kan vi begynde at samle meget mere brugbar information op omkring hvor folk kører.

Med sådanne data kan man dermed bruge AI til at lære, hvad der beskriver de forløb der går skidt, f.eks. fordi de bliver forsinkede, og adskiller dem fra forløb der går godt. Denne viden kan så beskrives som en konkret regel der kan tilføjes systemet (f.eks. at holde et møde tidligere eller at bestille en lægeerklæring et andet sted).

Ligesom GPS'en kan foreslå en anden rute.

KL: Målbillede for AI er en ambition – gevinster kommer over tid

Det største potentiale for AI i kommunerne ligger inden for dokumentation, siger kontorchef for digitalisering i KL, Frederik Nordentoft. Igangsætning kræver dog hurtig juridisk afklaring fra den digitale taskforce.

Staten, regionerne og kommunerne er som en del af taskforcen for kunstig intelligens enige om, at der iblandt flere mål skal frigøres, hvad der svarer til 30.000 årsværk inden 2035. Men det er ikke aftalt specifikt, hvor stor en del af frigørelsen, kommunerne skal stå for.

“Man skal se det her tal som en ambition – et pejlemærke, der afspejler, at AI har potentiale i hele den offentlige sektor. Vi tror på at teknologien kan skabe stor værdi, hvis forudsætningerne tilvejebringes. Det er i det lys, at man skal se måltallet, og se at vi har en forventning om, at AI kan være med til at lukke gabet i forhold til mangel på arbejdskraft. AI skal bidrage til, at medarbejderne får tid til opgaverne tæt på borgerne og skal bruge mindre tid på dokumentation,” siger kontorchef for digitalisering i KL,

Frederik Nordentoft Andersen, til Magasinet KITA.

Som det er i dag, er der ifølge Nordentoft en række juridiske bespænd for anvendelsen af AI i kommunerne. I forhandlingerne har KL lagt stor vægt på, at de juridiske rammer kommer på plads hurtigst muligt. Den digitale taskforce for kunstig intelligens er i gang med at løse de juridiske udfordringer.

– fortsættes på side 29 >>>

KOM I MÅL MED NIS2 OG BLIV ISO 27001 COMPLIANT

START MED ET KURSUS I INFORMATIONSSIKKERHED

Kommunal service er sårbar over for cyber-trusler og -kriminalitet. At truslen skal tages alvorligt vidner den danske implementering af NIS2 om, der nu omfatter kommunerne i det omfattende EU-direktiv.

Kommunerne skal blandt andet styrke deres IT-sikkerhed, sikre leverandørstyring, rapportere hændelser hurtigt og udpege ansvarlige for cybersikkerhed.

Ved at leve op til kravene i ISO 27001 standarden for informationssikkerhed får I et effektivt

værn mod cybertrusler og -kriminalitet og får et værktøj, der driver jeres arbejde med at overholde NIS2.

Start med et kursus i ISO 27001 og få viden og værktøjer til at kickstarte og komme i mål med sikkerhedsarbejdet. Se vores kurser nedenfor.

På kurserne underviser ISO 27001-ekspert Anders Linde, som i mere end 12 år har arbejdet med anvendelse og implementering af standarder for informationssikkerhed.

Scan QR-koden
og se datoer

ISO 27001 Foundation (PECB-certificeret)

Kurset giver en grundlæggende forståelse for informationssikkerhed og hvordan man implementerer og administrerer et ledelsessystem for informationssikkerhed.

Scan QR-koden
og se datoer

ISO 27001 Lead Implementer (PECB-certificeret)

Kurset gør dig klar til en effektiv implementering af et ledelsessystem for informationsikkerhed. Du får en omfattende forståelse af best-practice for et ISMS og en ramme for dets løbende styring og forbedring.

Scan QR-koden
og se datoer

ISO 27001 Lead Auditor (PECB-certificeret)

Kurset giver dig viden og færdigheder til at planlægge og udføre effektive interne og eksterne audits af ledelsessystemet for informationssikkerhed i overensstemmelse med ISO 19011 og ISO/IEC 17021-1.

Scan QR-koden
og se datoer

NIS2 Foundation

På kurset bliver du klædt på til at bidrage til indretningen af jeres sikkerhedsarbejde, så NIS2-compliance opnås gennem etableringen af effektive processer.

Scan QR-koden
og se datoer

NIS2 for topledelse og bestyrelse

På bare 3 timer får du på dette online kursus, som er målrettet ledelse og bestyrelsesmedlemmer, den nødvendige viden om NIS2, dit ansvar og dine forpligtelser.

Scan QR-koden
og se datoer

Sæt strøm til ISO/IEC 27002 med CIS18

På kurset lærer du at integrere CIS18's konkrete foranstaltninger med ISO/IEC 27002's rammeværk, hvilket giver dig en struktureret tilgang til at opbygge og implementere effektive sikkerhedsforanstaltninger.

Scan QR-koden
og se datoer

NIS2 kursus målrettet offentlig forvaltning, stat, regioner og kommuner

På dette kursus stiller vi skarpt på, hvordan kravene i Direktivet og den danske lovgivning implementeres effektivt i den offentlige sektor.

Vi er leverandør på en SKI-rammeaftale og kan levere blandt andet ISO 27001 certificeringer og kurser inden for cyber- og informationssikkerhed på konkurrencedygtige vilkår til det offentlige. Som leverandør lever vi op til en række kriterier inden for kvalitet, miljø og samfundsansvar.

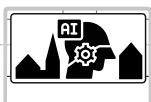
Har du brug for hjælp?

Vi hjælper dig gerne med at afgøre, hvad der er det rigtige kursus for dig selv eller din virksomhed. Kontakt os for en afklarende samtale.

Birgit Lund Nielsen
Training Manager

trainingbadk@dnv.com
Tel: +45 3945 7093

Nordentoft ser for sig, at kommunerne særligt arbejder med AI indenfor administrative processer, aktindsigt, mail-sortering og lignende opgaver, som ikke har en borgernær karakter. Det største potentiale for AI i kommunerne ser han i dokumentation, som fylder meget indenfor bl.a. beskæftigelsesområdet og ældreområdet. Særligt her er der behov for noget juridisk klarhed.

”Vi har tidligere forsøgt os med dikterings- og transskriberingsløsninger, men de har ikke kunnet levere et egentligt referat, som en medarbejder kunne læse ned over og rette til. Men det kan AI-løsninger”.

Dokumentation er oplagt

Netop dokumentationsopgaven er ifølge Nordentoft en oplagt kandidat til storskalaprojekt indenfor AI, som statsminister Mette Frederiksen efterlyste på kommunalpolitisk topmøde i foråret. Der er forsøg inden for dokumentationsområdet, hvor der er potentiale for udnyttelsen af AI, så medarbejderne lettere kan udføre dokumentationsopgaven og få mere tid til det borgernære.

”For at vi i kommunerne i samarbejde med staten kan komme i gang med AI i stor skala, skal der selvfølgelig være et potentiale og dertil hørende investeringer. Men der er tale om et langt sejt træk, og det er væsentligt, at det tager tid at indhente større gevinster.”

Kritikere har påpeget, at kommunerne tidligere i bl.a. de såkaldte signatur-projekter har haft mere fokus på, hvilken AI-hammer man skulle bruge for at slå et søm i, fremfor i hvert enkelt tilfælde at undersøge det søm, der skulle bankes fast. Det vil sige forsømt at undersøge om en opgave kan løses bedre og billigere med eksisterende teknologier.

Ikke AI for AI's skyld

Frederik Nordentoft Andersen er optaget af, at det ikke bliver AI for AI's skyld. Det skal altid handle om, hvilken værdi der skal skabes, og hvilken opgave der skal løses. Her er han enig i, at også andre teknologier end AI kan være relevante.

” Man skal se det her tal som en ambition – et pejlemærke, der afspejler, at AI har potentiale i hele den offentlige sektor. Vi tror på, at teknologien kan skabe stor værdi, hvis forudsætningerne tilvejebringes. Det er i det lys, at man skal se måltallet, og se at vi har en forventning om, at AI kan være med til at lukke gabet i forhold til mangel på arbejdskraft. AI skal bidrage til, at medarbejderne får tid til opgaverne tæt på borgerne og skal bruge mindre tid på dokumentation

Kontorchef for digitalisering i KL, Frederik Nordentoft Andersen

”Vi skal ikke kun kigge på AI, men på hele paletten af teknologier, som kan skabe værdi i opgaverne, og så skal vi altid starte med at se på, hvilke behov der er, og hvilke opgaver der skal løses mere effektivt. Her er alle teknologier i spil – også de eksisterende”, siger han.

Han understreger, at formålet med AI i kommunerne ikke blot er at frigøre tid, men også at forbedre servicen overfor borgerne – f.eks. ved, at sagsbehandlere og andre kommunale medarbejdere kan være mere nærværende i samtaler med borgere, når AI klarer en stor del af dokumentationsopgaven.

Storskala-projekter for AI er nu i støbeskeen

Jan Damsgaard, professor i digitalisering og regeringsrådgiver kommer med sit bud på, hvilke AI-projekter, der skal prioriteres.

Den digitale taskforce skal identificere tre storskalaprojekter for anvendelse af AI i den offentlige sektor, men hvilke projekter er mest relevante?

Inspirationskataloget fra konferencen skal nu bearbejdes af taskforcen, som forventes at komme med et udspil til storskala-projekter i løbet af efteråret.

En af rådgivergruppens medlemmer er professor i digitalisering ved CBS, Jan Damsgaard.

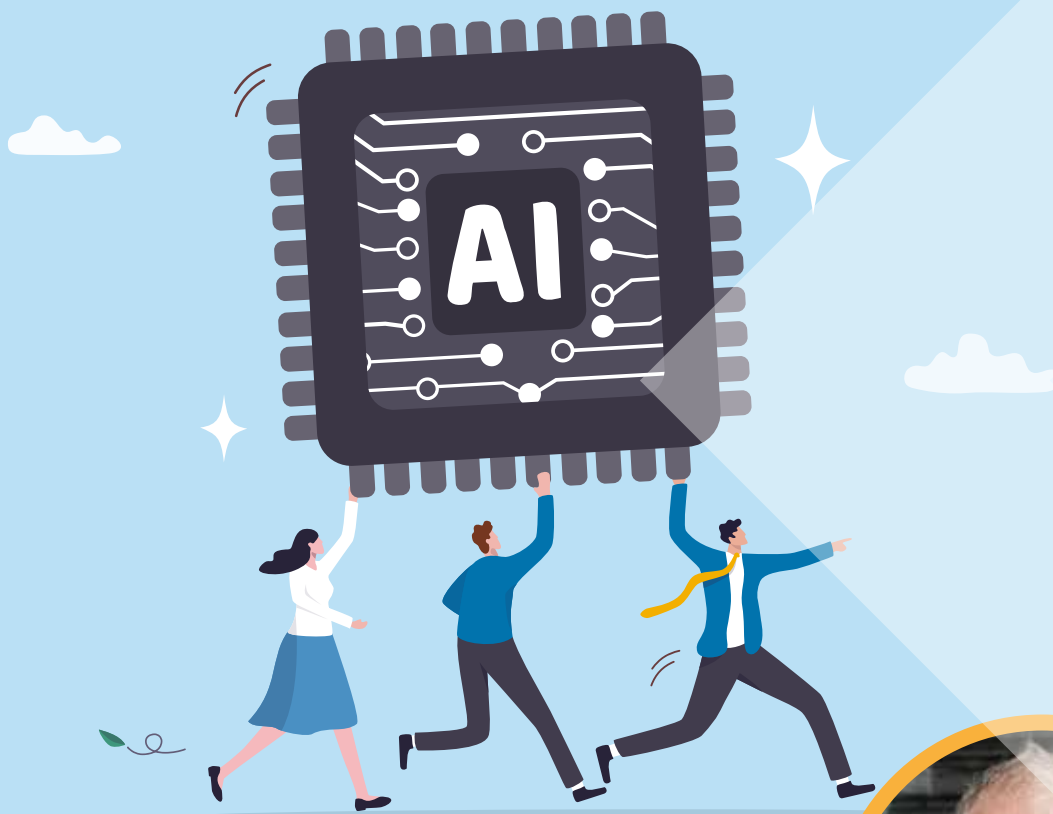
Han ser en række muligheder for sig.

Det mest oplagte storskala-projekt handler om dokumentation. I kommunerne bruges der mange timer på referatskrivning af samtaler i jobcentret, i ældreplejen, i skoleforvaltningen, på socialkontoret og i andre borgernære

re funktioner. Alene i Århus kommune har man ca. 100.000 samtaler med borgere om året. Her kan referatskrivning og automatisk journalisering spare megen tid, hvis sagsbehandleren blot kan nøjes med at rette fejl og misforståelser.

”Referatskrivning er en AI-teknologi, som allerede findes og er brugbar, og den er heller ikke dyr,” forklarer Jan Damsgaard.

Han forestiller sig, at AI-taskforcen laver en hvidbog om, hvad der er tilladt på området og supplerer med et leverandør-katalog og en opsummering af erfaringerne, samt gode råd. Herefter kan man bare gå i gang. Her kan

små leverandører af specialiserede AI-løsninger også byde sig til. Han forestiller sig ikke, at taskforcen skal gå ind og anbefale en speciel AI-teknologi eller specielle leverandører.

AI-bisiddere og AI-agenter

Et andet projekt kunne være, at borgerne får en AI-bisidder og sagsbehandlere en AI-agent.

En AI-bisidder skal hjælpe borgeren med at stille de rigtige spørgsmål, når han eller hun er i dialog med kommunen – f.eks. om hjemmehjælp. En AI-bisidder, der kan alle reglerne, støtte- mulighederne og klage-mulighederne.

Omvendt skal sagshandlerene udstyres med en AI-agent, der kan bistå med sagsforberedelse og beslutnings-støtte. F.eks. kræver det ret meget forberedelse inden man kan holde et møde med en borger om visitering til et flexjob. Der er ganske mange dokumenter, som skal gennemlæses, og her kan AI-agenten hjælpe med at skabe overblik og afklare juridiske spørgsmål.

”Man kan selvfølgelig frygte, at man med en AI-bisidder og en AI-beslutningsstøtte-agent indleder et AI-våbenkapløb mellem myndigheder og borgere. Men omvendt skal man også bruge AI til at gøre sagsbehandlingen bedre og få færre fejl. Her kan AI hjælpe”, siger Jan Damsgaard.

Et tredje storskalaprojekt kunne være ruteplanlægning i hjemmeplejen.

Det bruger man allerede i dag AI til i nogle kommuner.

Et fjerde storskalaprojekt kunne være de såkaldte AI-generede prædiktive sundheds- og sygdoms anbefalinger.

”Her taler vi om forebyggelse af sygdom, hvor der på grundlag af journaler, DNA-analyser og andre informationer er mulighed for at prognosticere sygdomme, som man så kan søge at dæmme op for på forskellig vis.

Det er nok ikke et af de projekter, der efter min mening bør have første prioritet lige nu”.

Mikrolovgivning kan bane vejen for AI

En væsentlig opgave for taskforcen er at rydde de mange juriske forhindringer af banen, som brug af AI støder på i den offentlige sektor.

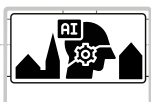
Her ser Jan Damsgård det han kalder mikro-lovgivning som en mulighed.

”Det mest oplagte storskala-projekt handler om dokumentation. I kommunerne bruges der mange timer på referatskrivning af samtaler i jobcentret, i ældreplejen, i skoleforvaltningen, på socialkontoret og i andre borger-nære funktioner. Alene i Århus kommune har man ca. 100.000 samtaler med borgere om året. Her kan referatskrivning og automatisk journalisering spare megen tid, hvis sagsbehand- leren blot kan nøjes med at rette fejl og misforståelser.

Professor i digitalisering Jan Damsgaard, CBS

”Det kan f.eks. være en mikrolov, der tillader kommunerne at bruge AI til ruteplanlægning. Fordelen ved en sådan form for lovgivning er, at hver kommune uafhængigt af hinanden først skal spørge Datatilsynet inden man går i gang. Hvis brugen af ruteplanlægning skal udfordres juridisk, bliver det i den situation op til Datatilsynet at følge sagen op. Mikrolovgivning kan sikre, at man kommer hurtigt i gang,” påpeger Jan Damsgaard. Jan Damsgaard ser det som en fordel, at kommuner, regioner og staten er blevet enige om at frigøre timer. De skal så modsvare 30.000 årsværk. ”Jeg har ikke kendskab til, hvordan man er nået frem til det tal, men jeg synes det er fornuftigt at måle indsatsen i form af timer. Udfordringen bliver så at realisere gevinsterne i form af sparet tid, der kan komme borgerne til gode og øge effektiviteten i den offentlige sektor”, slutter han.

Sundhedsstyrelsens enhed for strålebeskyttelse ansætter digital AI-assistent

Sundhedsstyrelsens enhed for Strålebeskyttelse har ansat en digital AI-assistent som støtte for sagsbehandlere. AI-assistenten skal hjælpe sagsbehandlerne i rådgivningsarbejdet ved at samle viden om lovgivning, vejledninger mv. og stille den samlede viden til rådighed i en chatfunktion. Assistenten kan også formulere opfølgningsbreve på tilsyn og på den måde skabe et bedre flow mellem styrelsen og omgivelserne.

Sundhedsstyrelsen er en myndighed, der har ansvaret for at registrere strålekilder i Danmark, og føre tilsyn med at reglerne på strålebeskyttelsesområdet bliver fulgt. Den rådgiver og vejleder derudover om strålebeskyttelse.

Selv om Enhed for Strålebeskyttelse endnu ikke er i fuld drift med den digitale assistent, kan Sundhedsstyrelsen allerede nu se potentialet for, hvordan den digitale assistent bidrager til mere effektiv sagsbehandling, både når det gælder generel rådgivning og mere specifik opfølgning på tilsyn.

Tilsynene handler om radioaktive kilder og røntgenkilder – som vi kender det fra tandlægen, når der skal tages et røntgenbillede af tænderne, hos kiropraktoren, på hospitalet eller hos dyrlægen. Enheden for Strålebeskyttelse fører også tilsyn med industrivirksomheder. Når brød skæres i skiver på en brødfabrik, bliver brødet kvalitetstjekket af et røntgenapparat. For klinger kan knække og ingen skal have metalstykker i deres brød. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn for at sikre, at alt er ok, når der bruges strålekilder.

Specialkonsulent for IT-understøttelse og digitalisering Katrine Berg, Sundhedsstyrelsen: "Vores primære opgave er at beskytte mennesker mod stråling, uanset om de er patienter, borgere eller arbejdstagere. Vi udfører fysiske tilsyn med strålekilder, hvor strålebeskyttelsen kræver særlig opmærksomhed. For andre typer tilsyn benytter vi skriftlig eller telefonisk kontakt, hvilket vi gør oftere. Vi har nu indført en digital AI-assistent, der anvender generativ AI, som en støtte til vores sagsbehandlere i forbindelse med tilsyn af strålekilder."

I Sundhedsstyrelsens årsberetning fra 2023 viser en optælling, at der er 249 årlige fysiske tilsyn, mens der er 2647 af de mindre tilsyn.

Katrine Berg: "Vi har et registreringssystem, et legacy system fra Microsoft, hvor alle data om strålekilder og risici er registreret. Når vi gennemfører et tilsyn, samler vi data fra forskellige dele af databasen. Vores kerne-system kan både udlæse og indlæse data til og fra Excel. Det betyder, at der er en vej ind til at arbejde med data i et andet system, som vores AI-assistent. Lovgivning, vejledninger osv. er tilgængelige på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

” Det har hidtil været en manuel og lidt træls og langsommelig proces for sagsbehandlere at tilføje data i legacy systemet efter tilsyn – og da vi ikke får tilført flere mennesker, men flere opgaver, har vi taget den digitale assistent med ind for at speede processen op, så vi kan løse flere opgaver uden, at folk bliver mere pressede.

Specialkonsulent for IT-understøttelse og digitalisering Katrine Berg
Sundhedsstyrelsen.

Så oplysningerne er allerede offentligt tilgængelige. Det betyder, at vi kan anvende oplysningerne om regler og lovkrav og sende dem til behandling via OpenAI ChatGPT 4o i vores AI-assistent. På den måde får vi hjælp til at skrive vores tilbagemeldinger efter tilsyn. Til sidst kombineres tilbagemeldingerne med data fra vores kernesystem. Vi får en tilsynsrapport, som vi kan sende, og et excel-ark, som giver os mulighed for at indlæse data i kernesystemet og holde det opdateret”.

Kernesystemet har en del år på bagen. Det er udfordrende at navigere i. Der er små felter til store tekstmængder, det er almindeligt at copy-paste indholdet af felter over i et dokument for at kunne overskue, hvad der egentlig står. Der er masser af flettearbejde og Word-filer, der skal proces- ses på en helt bestemt måde.

”Det har hidtil været en manuel og lidt træls og langsommelig proces for sagsbehandlere at tilføje data i legacy systemet efter tilsyn – og da vi ikke får tilført flere mennesker, men flere opgaver, har vi taget den digitale assistent med ind for at speede processen op, så vi kan løse flere opgaver uden, at folk bliver mere pressede,” siger Katrine Berg.

Som nævnt kan Katrine Berg godt se fordelene ved at bruge den digitale assistent, men det er for tidligt at fastslå det endelige resultat, da løsningen endnu ikke er i fuld drift. Hun forventer at være i fuld drift i september måned 2025.

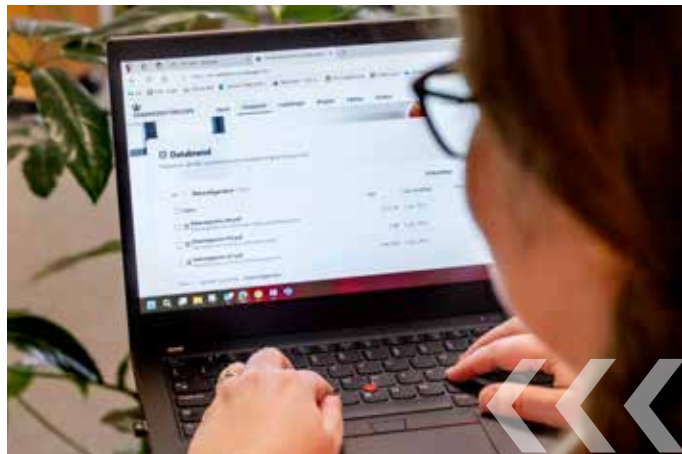
Det er en præmis for løsningen, at brugerne er rutinerede specialister der læser og editere tilsynsrapportens konklusioner. Det er ikke ChatGPT, der skriver tilsynsrapporterne og foretager konklusionerne. Der er heller ikke tale om at erstatte specialister med ChatGPT og skære ned i antallet af ansatte. Når løsningen fortsat mangler noget før Katrine Berg skal kunne

FAKTA

Om Know IT

Det er konsulent- og udviklingsfirmaet Knowit som har udviklet den digitale assistent til Sundhedsstyrelsen. Firmaet har over 3 900 medarbejdere på tværs af lokationer i Sverige, Norge, Danmark, Finland, Tyskland, Ukraine og Polen.

sige, at assistenten er i fuld drift, har det noget at gøre med at lære ChatGPT den rette faglighed. ChatGPT er en amerikansk sprogmodel. Og den kender ikke til sagsbehandling af strålekilder i Danmark.

”Det kræver en del træning at få den til at forstå vores fagsprog. Man kan sige, vi lærer fra os og træner løsningen, samtidig med at vi træner os selv i at bruge den. Vi har ikke anvendt Machine Learning til at træne den digitale assistent. Vi forbedrer den løbende, mens vi arbejder,” siger Katrine Berg.

Mere ensretning

Når mennesker laver tilsynsrapporter, er der forskelle i hvordan de skriver i rapporterne, fordi mennesker er forskellige

”Vi håber også på, at vi får mere ensartede svar med vores digitale assistent. Når et hospital eller en tandlæge eller en anden virksomhed får en tilsynsrapport fra os, skal de have et enslydende svar uanset, hvem der er sagsbehandler. Vores ambition er, at den digitale assistent giver noget mere kvalitet, noget mere ensretning i de tilsynssvar, vi sender ud. Det vil give et samlet kvalitetsløft for alle”.

Algoritmen finder de relevante love og bekendtgørelser og giver sagsbehandleren et hurtigere overblik som danner grundlaget i arbejdet – nu har vi lavet kvalitetstest af indholdet, men vi mangler en brugertest for sagsbehandlerne skal være trygge ved teknologien. Det er ny teknologi. Der er tale om at fjerne repetitive irritationsmomenter, om at tilrettelægge en sag så den er lige til at gå til - og samtidig sikre kvalitet og ensartethed. Dét Katrine Berg forventer er, at den veltrænede digitale assistent leverer mere ensartede svar uanset sagsbehandler.

”Vores næste skridt er at teste kvaliteten og ensartetheden. Men det skal også samtidigt være en brugertest, hvor vi får sagsbehandlernes feedback i forhold til, om de er trygge ved at bruge kunstig intelligens i sagsbehandlingen. Vi skal have alle med, og ledelsen skal involveres, så vi skaber den rette balance mellem produktivitet, kvalitet og tryghed i jobbet.”.

KOMBIT samarbejder med Rødovre om effektivisering af IT-porteføljen

KOMBIT er kendt for at gennemføre udbud på vegne af alle 98 kommuner, men i dette projekt har KOMBIT været sparringspartner med Rødovre Kommune om deres arbejde med at effektivisere kommunens IT-portefølje, så kommunens IT-løsninger understøtter kerneopgaven. Projektet er i Version 1.0 og afprøves i en del faglige områder.

KOMBIT er nok bedst kendt i de kommunale it-afdelinger for at være ansvarlige for en række løsninger så som Aula, Kontanthjælpssystemet eller Byg og Miljø, men med deres nye strategi fra 2024 udvider de paletten på, hvad de kan tilbyde kommunerne – det er blandt andet ikke længere nødvendigt, at alle kommunerne er med i et projekt.

”Vi kan godt lave differentiering, hvor vi går ud og laver noget for et mindre antal interesserede kommuner. Det kan være rådgivning, som vi gør sammen med Rødovre. I dette projekt har vi nemlig i samarbejde med Rødovre Kommune gennemført en prøvehandling, hvor vi på et udvalgt område har analyseret kommunens IT-portefølje. Det er en oplagt del af KOMBITs arbejde at være fødselshjælper til at hjælpe enkelte kommune med at effektivisere deres IT-portefølje,” siger chef for forretningsudvikling & indkøb Inge Speiermann-Vognsen, KOMBIT.

I samarbejdet med Rødovre Kommune, bruges der data fra OS2 Kitos (Kommunernes IT OverblikSystem) som udgangspunkt for kommunens porteføljeanalyse. I alt 76 kommuner bruger OS2 Kitos.

Porteføljeanalysen i Rødovre Kommune tager udgangspunkt i afdelingerne Økonomi og Analyse samt på Ældre og Omsorg og omfatter 20 faglige områder.

Leder af Digital Udvikling Jan Lehmann, Rødovre Kommune: ”I Rødovre kommune havde vi et udtalt behov for at have en mere faktuel forretningsmæssig indsigt i vores it-systemportefølje. Vi har derfor kombineret data fra OS2 Kitos med målinger af brugernes tilfredshed og pejlemærker

fra vores it-strategi. Det giver os et overblik både samlet og for de enkelte fagområder, og er med til at sikre, at vores IT-investeringer er i overensstemmelse med vores strategiske mål, og leverer de ønskede resultater, og udnytter ressourcerne effektivt og håndterer risici på en god måde,” siger Jan Lehmann.

Dashboard

Ud af data fra OS2 Kitos og målinger af brugertilfredsheden med de enkelte it-løsninger bliver der skabt et ”dashboard”. Det bruges som dialogværktøj mellem IT-afdelingen i Rødovre Kommune og systemejerskabet i de faglige områder til at tage en kvalificeret snak om konkrete IT-løsninger. Det faglige systemejerskab består typisk af fagchefen for området og systemadministratorer.

Rødovre Kommune har ligesom mange andre danske kommuner over 250 forskellige IT-systemer. Kommunen satte oprindeligt projektet i gang for at være sikre på, at de IT-løsninger den bruger, understøtter de opgaver den løser.

Derfor er der, ifølge Jan Lehmann, behov for, at både den centrale digitalisering og systemejerne får et samlet overblik. ”Det er vigtigt at få afdækket, om man har IT-systemer i forskellige forvaltninger, der kan det samme, eller sikre sig, hvornår det næste fagsystem skal i udbud, og hvornår forberedelsen til det kommende udbud skal gå i gang. Det overblik vil vi gerne have, og derfor har vi i samarbejde med KOMBIT startet projektet som et optimeringsprojekt,” siger han.

”Dashboard løsningen kan ikke stå alene. Det er vigtigt, at vi får en kvalificeret dialog med systemejerne om de systemer, der er i de enkelte faglige områder. Det er også vigtigt, at systemejerne ved, hvor tilfredse brugerne er med et bestemt system. Vi afholder to fastlagte møder årligt med hvert enkelt systemejerskab. Alle handleplaner for områderne samles og godkendes af ledelsen,” siger Jan Lehmann.

”Det er vigtigt at få forretningsmæssigt afdækket, om man har IT-systemer i forskellige forvaltninger, der kan det samme, eller sikre sig, hvornår det næste fagsystem skal i udbud, og hvornår forberedelsen til det kommende udbud skal gå i gang. Det overblik vil vi gerne have, og derfor har vi i samarbejde med KOMBIT startet projektet som et optimeringsprojekt.”

IT- og digitaliseringschef Jan Lehmann, Rødovre

Pilotprojektet forventes afsluttet i 3. kvartal 2025. Jan Lehmann forventer at det er i drift i løbet af 2025. Slutresultatet vil være en datamodel leveret af KOMBIT, der skal implementeres i kommunens BI løsning.

Det tredje ben

Der er også det Jan Lehmann kalder for det "tredje ben" i projektet. At porteføljemødet med forvaltningen også afklarer de indbyrdes roller mellem forvaltningen og IT-afdelingen. Hvem har hvilket ansvar og hvilke opgaver i forhold til IT-systemet, "det er vigtigt at få snakket ordentligt igennem", siger Jan Lehmann.

"Vi gør jo alt det her for at optimere IT-porteføljen, så der i sidste ende kan leveres bedre og mere effektive tjenester til borgerne. Porteføljeanalysen indgår i en proces der sikrer, at kommunens ressourcer bruges bedst muligt, og at man er rustet til at håndtere fremtidige udfordringer. Det sker ved at porteføljens analyse bruges som dialogværktøj i samspillet mellem fagforvaltning og IT-afdeling.

Jan Lehmann tilføjer, at de i projektets analysefase også drøftede problemstillingerne med medlemmerne i Den Storkøbenhavnske Digitaliseringsforening (DSD). Det bekræftede, at Rødovre bestemt ikke står alene med denne udfordring.

Inge Speiermann-Vognsen: "Vi er kendt som en indkøbs- og drifts organisation, men KOMBIT blev sat i verden for at understøtte kommunernes kernet drift, og det kræver god og effektiv it. Derfor er det en del af KOMBITs DNA at rådgive den enkelte kommune og hjælpe den lokale it-drift til at blive mere effektiv, blandt andet ved at få fjernet dubletter – altså it-løsninger der har samme funktionalitet. Løsningen i Rødovre har et stort potentiale, der vil kunne bruges i mange kommuner."

Chefkonsulent Jens Kastenskov, KOMBIT: "KOMBIT arbejder også med porteføljestyling for at optimere indsatsen med at håndtere de mange genudbud der skal gennemføres i de kommende år. De erfaringer har vi bidraget med, da vi sammen med Rødovre Kommune har udviklet dashboardet. Vi har også haft en god dialog med OS2 der har været

” Vi kan godt lave differentiering, hvor vi går ud og laver noget for et mindre antal interesserede kommuner. Det kan være rådgivning, som vi gør sammen med Rødovre. I dette projekt har vi nemlig i samarbejdet med Rødovre Kommune og gennemført en prøvehandling, hvor vi på et udvalgt område har analyseret kommunens IT-portefølje.

Chef for forretningsudvikling & indkøb, Inge Speiermann-Vognsen, KOMBIT

behjælpelig med viden om Kitos, der har været nødvendig for at få de data, der er grundlaget for dashboardet. Vi har hørt fra andre kommuner, at de er interesserede i resultaterne fra Rødovre Kommune ved at optimere deres IT-portefølje, så vores fælles projekt rammer tilsyneladende et emne som mange kommuner finder interessant”.

Overdrevet kompleksitet dræner tilliden til vores velfærdssamfund

“Vores samfund bliver stadig mere komplekst. Nærmest som en naturlov øges kompleksiteten år efter år. På trods af talrige løfter om afbureaukratisering og borgerfokus fortsætter kompleksiteten med at stige. Det dræner tilliden til vores velfærdssamfund,” siger CFO Ejvind Jørgensen, cBrain, der har stiftet et innovationsforum i regi af Dansk IT.

I det nye Innovationsforum sidder 38 ledere – forhenværende som nuværende – og skal undersøge nærmere, hvorfor kompleksiteten i vores samfund er steget, og bliver ved med at stige. Formålet med det nye forum er at skabe debat og komme med forslag til løsninger.

“Vi er ved at være kommet til et punkt, hvor flere og flere borgere står af i dialogen med myndigheder, fordi de ikke kan forstå tingene, og som i yderste konsekvens begynder at “melde sig ud af systemet”. Vi har i en del år snakket rigtig meget om de der 10-15 pct, der er digitalt ekskluderet. Det har fyldt rigtig meget lige fra implementeringen af NemID og senere MitID. Men nu oplever jeg egentlig helt almindelige mennesker, også veluddannede mennesker, som siger, vi forstår det ikke.”

“Vi kan godt manøvrere rundt i nogle digitale løsninger, og der kommer mange og hurtigere beskeder og mange mails retur. Men vi forstår egentlig ikke rigtig, hvad de siger. Vi får nogle underlige breve. Og der kommer rigtig mange af dem, og der kommer mange af de samme. Konsekvensen er, at folk til sidst begynder at blive lidt apatiske, og nogen får ikke længere læst alt det som kommer ind i deres deres digitale post fra den

offentlige sektor. Det er den udvikling, der bekymrer mig, og det risikerer jo at rive tæppet helt væk under det samfund, vi har bygget op og den digitalisering, vi har lavet. Nu handler det ikke kun om at kapere de tekniske løsninger, men også at forstå, hvad der overhovedet bliver kommunikeret til en,” siger Ejvind Jørgensen, der også er formand for det it-politiske udvalg for den offentlige sektor i Dansk IT.

Hver tredje

Frustrationen ulmer i befolkningen. En 2024-undersøgelse fra Advokatsamfundet siger, at cirka hver tredje dansker nu nærer mistillid til, hvorvidt kommunerne følger gældende lovgivning i deres sagsbehandling. Selv i vores lille, ensartede og velstående land er der reel fare for, at stadig flere borgere vender det demokratiske fællesskab ryggen, hvis de tvinges til at leve med umyndiggørende systemer og afgangsløser.

- fortsættes på side 36 >>>

Alle taler om fælles servicecentre

Men hvem tager backup'en kl. 03.17?

Hitachi Enterprise Storage leverer den stabilitet og skalerbarhed, der skal til, når driften ikke må vakle og der ikke er plads til fejl. Uanset hvor ansvaret ligger.

www.komplexit.dk/hitachi

*PS. Vil du med til Hitachis Executive Briefing
Center til et unikt indblik bag facaden?*

HITACHI

KomplexIT
PART OF CCIT

”Hvis samfundet - altså ”staten” - ikke kan kommunikere i øjenhøjde, hvor borgerne kan forstå det, så er der et eller andet galt. Det kan jo ikke nytte noget, at en borger skal have en advokat til at forklare det, der bliver skrevet til én. Det kan jo ikke være rigtigt. At vi hænger fast i, at det skal formuleres så juridisk korrekt og med alle krummeluer, der gør, at det simpelthen bliver for svært at forstå. Vi har prøvet i vores udvalg at tage nogle eksempler. En skrivelse på en 10-12 sider og så stave os igennem den. Det kunne være skrevet på tre linjer, hvis man skar tingene ud og så på konklusionen. Så hvorfor er det der skal skrives så langt og så kompliceret med omfattende klagevejledninger og paragrafanvisninger. Det er svært for borgerne at forstå. Det bliver lidt ligesom du har vænnet dig til automatisk at sige ja tak til cookies eller licensbetingelser. Du orker ikke at læse dig igennem 15 siders svært forståelig tekst. Du trykker bare ja, fordi du ikke forstår det og magter ikke at prøve at forstå det. Du har bare lært at trykke ja. På samme måde opgiver borgere at forstå en del af det myndighederne kommunikerer til dem. Det er ikke bare uhensigtsmæssigt. Det er direkte problematisk fordi vi risikerer at skabe en fremmedgørelse af borgeren. Det er udemokratisk. Overdrevet kompleksitet dræner tilliden,” siger Ejvind Jørgensen.

” Vi er ved at være kommet til et punkt, hvor flere og flere borgere står af i dialogen med myndigheder, fordi de ikke kan forstå tingene, og som i yderste konsekvens begynder at at ”melde sig ud af af systemet.

CFO Ejvind Jørgensen, cBrain

Selvom Danmark ligger i toppen af FN's liste over verdens bedste lande inden for offentlig digitalisering, oplever 26 pct. af danskerne problemer med at kommunikere digitalt med den offentlige sektor, og det drejer sig ikke kun om de ældste befolkningsgrupper. Samtidig oplever vi igen og igen, at store offentlige it-projekter sprænger deres budgetter og tidsrammer uden at levere de forventede resultater.

”Overdrevet komplicering af vores samfund svækker mange borgernes tillid til staten og velfærdssamfundet. På trods af talrige politiske hensigtserklæringer om det modsatte, har problemet nu nået et omfang, der kalder på opmærksomhed og strategiske modtræk. Derfor etablerer Dansk IT et nyt innovationsforum, der skal finde årsagerne til, hvorfor kompleksiteten af vores samfund vokser med så stor fart, og hvordan vi kan blive bedre til at sætte borgernes behov i centrum” skriver Dansk IT.

”Vi bør indse, at vildtvoksende samfundskompleksitet ikke er uden konsekvenser. Den har en pris i form af svækket sammenhængskraft, velfærd og vækst. Hvorfor har lille Danmark et af verdens mest indviklede skattesystemer? Vi behøver ikke at kigge længere end til Norge for at finde et system, der er meget enklere, og som alligevel fungerer ganske udmærket,” siger Ejvind Jørgensen.

Det nye forum tæller 38 erfarne topledere, tidligere politikere og forskere i offentlig ledelse og digitalisering.

Indsatsen forventes at strække sig over flere år, og det nye forum skal bidrage med konkrete anbefalinger til, hvordan vi dels kan holde den samfundsskadelig kompleksitet i skak, dels kan finde løsninger på hvordan vi i langt højere grad kan kommunikere med borgerne på deres præmis ”Vi har foreløbig sat tre år af i Dansk IT til at arbejde med denne problemstilling. Det vil kræve et langt, sejt og vedholdende træk for at kunne ændre på den nuværende diskurs”, slutter Ejvind Jørgensen.

»»»

Borgerne får bedre kontrol med egne data via digitalt samtykke

Ny digital platform på tværs af det offentlige skal give borgerne bedre kontrol med, hvem der har og bruger deres data. Borgerne får overblik over, hvad de har givet samtykke til og kan nemt trække det tilbage.

En ny digital løsning vil fremover give borgere mere kontrol med egne data og sagsbehandlere mere tid til sagsbehandling.

Forældre i Odense Kommune kan se og styre, hvilke oplysninger om deres børn kommunen deler med behandlingssteder. I København kan borgere, der er involveret i en beskæftigelsesindsats se og styre, hvilke oplysninger kommunen kan dele med dem, der leverer tilbuddet.

”I dag er det utrolig kompliceret for borgere at se, hvem der må se ens data. Og det er endnu sværere at trække tilladelser til datadeling tilbage igen. Den problematik gør vi op med, når borgere nemt og overskueligt kan se og ændre i de tilladelser, de har givet,” siger Adam Lebech, vicedirektør i Digitaliseringsstyrelsen.

Opgør med bureaukrati og uoverskuelighed

Med den netop indgåede økonomiaftale mellem stat, kommuner og regioner er det aftalt, at den nye løsning skal udbredes til alle dele af det offentlige, så den enkelte borger selv og eventuelt hvis sagsbehandleren,

plejepersonalet på plejehjem eller sygeplejersken på hospitalet får ét samlet overblik over og en enkel måde at administrere, hvilke samtykker borgeren har givet og hvem der må bruge personoplysninger. Løsningen ’Digital Samtykke’ er udviklet sammen med tre myndigheder for at gøre op med manuelle processer og fysiske underskrifter. Borgerne kan se deres egne data via Borger.dk.

Københavns Kommune, Odense Kommune og Skatteforvaltningen er de første på løsningen. Men målet er at alle kommuner, regioner og statslige enheder de kommende år benytter løsningen, så borgerne får et komplet overblik over, hvem de har givet tilladelse til og som må se og bruge deres personlige oplysninger om fx løn, skat, sundhed, energiforbrug, mv.

Borgeren får et ekstra kort på hånden

”Vi tager et skridt væk fra, at borgere underskriver tilladelser til datadeling på et stykke papir, der så ligger i en forvaltning og bliver glemt. Borgere får bedre indsigt i, hvem der kan se deres data, og myndighederne får nemmere ved at udveksle, når en tilladelse er givet,” siger Adam Lebech. Den nye løsning vil også betyde færre møder med det offentlige. Borgeren slipper for at skulle møde op for at underskrive ét af de mange samtykker, som det offentlige i dag indhenter hos borgerne.

- fortsættes på side 38 >>>

FAKTA

Københavns Kommune, Odense Kommune og Skatteforvaltningen er de første på løsningen. Men målet er at alle kommuner, regioner og statslige enheder de kommende år benytter løsningen, så borgerne får et komplet overblik over, hvem de har givet tilladelse til og som må se og bruge deres personlige oplysninger om løn, skat, sundhed, energiforbrug, mv.

Løsningen bidrager derfor ikke alene til et bedre overblik, men også mere tid til både borger og sagsbehandler.

"Sagsbehandlerne får en platform, hvor de nemt kan anmode borgere om at give tilladelse til at dele deres data. Men lige så vigtigt er det, at borgerne får mere kontrol med de tilladelser, de har givet. De kan med ganske få klik også trække tilladelserne tilbage igen," siger Adam Lebech.

Mere tid til borgerne og ikke kun digitale muligheder

Med løsningen får medarbejdere i det offentlige mere tid til den faktiske sagsbehandling og kontakt med borgerne, da man i mange tilfælde kan undgå manuelle processer ved håndtering af samtykker på papir. Det er især en fordel for Københavns Kommune, hvor sagsbehandlerne før har brugt meget tid på at printe, scanne og uploade samtykker.

En anden god funktion ved løsningen er, at borgere uden MitID godt kan anvende løsningen, hvis de møder fysisk op. En sagsbehandler kan notere samtykker afgivet over telefonen. Det giver fleksibilitet og sikrer anvendelighed overfor flere borgergrupper.

Digitalt Samtykke er udviklet af Digitaliseringsstyrelsen i samarbejde med leverandøren Schultz og Udviklings- og Forenklingsstyrelsen i Skatteforvaltningen, Odense Kommune og Københavns Kommune

” Vi tager et skridt væk fra, at borgere underskriver tilladelser til datadeling på et stykke papir, der så ligger i en forvaltning og bliver glemt.

Vicedirektør, Adam Lebech, Digitaliseringsstyrelsen.

notlTser <<<

Nyt teleforlig

Regeringen og alle folketingets partier har indgået en ny telepolitisk aftale lige før sommerferien.

"Danmark er et digitalt foregangsland med en landsdækkende teleinfrastruktur i topklasse. Den danske mobil- og bredbåndsdækning hører til blandt de førende i Verden".

Sådan skriver regeringen og de politiske partier, der har indgået et nyt teleforlig den 26. juni 2025.

Det kræver politisk fokus og målrettede indsatser at forblive blandt de førende. Samtidig er det i lyset af det aktuelle trusselsbillede vigtigt, at dansk teleinfrastruktur er tilstrækkeligt beskyttet mod bl.a. cybertrusler og trusler fra sabotage, og at der i telebranchen og hos relevante myndigheder med ansvar for telesektoren er stort fokus på øget robusthed. Vores position som ét af verdens mest digitaliserede lande skyldes ikke mindst et højt investeringsniveau i den danske telebranche. Over de seneste fem år har branchen investeret mere end 50 mia. kr. i udbygning og opgradering af den teleinfrastruktur, som er fundamentet under den fortsatte digitalisering af samfundet. Fagchef for digital infrastruktur i Dansk Erhverv Poul Noer: "Forliget er et skridt i den rigtige retning. Der er ikke tale om store skridt og man får heller ikke løst de grundlæggende problemer".

"Der er helt klart en udfordring med at skabe stordriftsfordele på et meget konkurrencepræget marked, hvor det er svært at tjene penge. Selskaberne har sagt, at de vil gerne være med til at skabe stordriftsfordele og konsolidering. Det løser forliget ikke, da det ikke stiller nogle vilkår og rammer i udsigt. Regeringen og partierne vil lave en undersøgelse - en konsulentrapport der skal undersøge investeringsbehovet," siger Poul Noer.

Konsolideringen og stordriftsfordele kommer ikke af sig selv og skal skabe grundlaget for fremtidige investeringer. Konsulentrapporten skal afdække behovet for investeringer.

Til danske kommuner

Fremtidens IT-system

Sagshåndtering og procesautomatisering
i Microsoft 365.

WorkPoint ESDH er fremtidens sagsstyring, som er udviklet i kommunalt samarbejde og med unik indsigt i danske kommuners arbejdsgange, skabt til at effektivisere og præcisere sags- og dokumenthåndtering igennem:

- **Automatisering**
Automatisering af repetitive opgaver, såsom KLE-opmærkning.
- **Dataejerskab og -sikkerhed**
Den cloudbaserede løsning sikrer komplet dataejerskab og -sikkerhed.
- **Brugervenlighed**
Opbygget omkring det velkendte Microsoft 365-miljø for nem brugeradoption.
- **Skalerbarhed**
WorkPoint ESDH vokser med jeres behov og er tilgængelig på tværs af alle enheder.
- **Dybe integrationer**
Sømløs integration med eksisterende IT-systemer for optimering af samarbejde og vidensdeling på tværs af organisationen.

"WorkPoint kan jo det her med at få sags- og dokumenthåndtering til at være inde i kontorpakken. (...) det kunne noget af dét, som vi gerne ville arbejde med og understøtte forretningsprocesserne med i forhold til sags- og dokumenthåndtering."

Niels Pedersen, Digitaliserings- og IT-chef ved Esbjerg Kommune

Opdag, hvordan WorkPoint ESDH kan optimere kommunale arbejdsgange – og få indblik i Esbjerg Kommunes rejse mod en mere sikker, sammenhængende og innovativ måde at tænke kommunal sagsbehandling.

Kontakt

Mikael Rønfeldt
Director, Offentlige kunder
mikael.ronfeldt@fellowmind.dk
+45 4172 3354

NYE FÆLLES IT-DRIFTSCENTRE: SKI ER DIN GENVEJ TIL FLEKSIBLE OG SIKRE LØSNINGER

Den nye digitale strategi for kommunerne stiller krav til fleksibilitet og sikkerhed. Med SKI-aftale 02.22 It-drift kan du komme effektivt i mål:

- **Fleksibilitet:** Vælg mellem alle former for datacenterdrift – public cloud, hybrid cloud eller on-premise.
- **Markedsdialog:** Find de løsninger, der passer jer bedst, i dialog med markedet.
- **Skalerbarhed:** Udvid i takt med opbygning, flytning eller konvertering af driftscentre.
- **Sikkerhed:** Grundlæggende sikkerhedsbilag, du selv kan skærpe.

Kontakt os og hør, hvordan vi kan understøtte etableringen af de nye driftscentre.

Kontakt

Allan Schiellerup Bager
Chefrådgiver
T - 21 27 08 27
E - asb@ski.dk

Ann Buer Johansen
Chefkonsulent
T - 21 31 41 14
E - abj@ski.dk

Jesper Ladegaard
Chefkonsulent
T - 52 11 97 79
E - jla@ski.dk